ОБЩА ПОЗИЦИЯ (ЕО) № 9/2009

приета от Съвета на 9 януари 2009 година

с оглед приемането на Директива 2009/…/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от … относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО

(текст от значение за ЕИП)

(2009/C 70 E/02)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 47, параграф 2 и членове 55 и 95 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ([1]),

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ([2]),

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ([3]),

като имат предвид, че:

(1) Вътрешният пазар на природен газ, който постепенно се създава в цялата Общност от 1999 г. насам, е предназначен да предоставя действителен избор за всички потребители в Европейския съюз, били те граждани или предприятия, на нови възможности за развиване на стопанска дейност и по-интензивна трансгранична търговия, за да се постигне повишаване на ефикасността, конкурентни цени, по-високи стандарти на услугите, сигурност на доставките и устойчиво развитие.

(2) Директива 2003/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ ([4]) допринесе значително за създаването на вътрешен пазар на природен газ.

(3) Свободите, които Договорът гарантира на гражданите на Съюза — свободно движение на стоки, свобода на предлагане на услуги, свобода на установяване — са постижими единствено в условията на напълно отворен пазар, който позволява на всички потребители свободно да избират своя доставчик и всички доставчици свободно да извършват доставки на своите клиенти.

(4) Въпреки това понастоящем съществуват препятствия пред продажбата на газ в Общността при условия на равнопоставеност, без дискриминация и пречки. По-специално, все още не съществуват недискриминационен достъп до мрежата и еднакво ефективно ниво на регулаторен надзор във всяка държава-членка.

(5) Съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавено „Енергийна политика за Европа“, подчертава значението на завършването на вътрешния пазар на природен газ и на създаването на равнопоставени условия за всички установени в Общността предприятия за природен газ. Съобщенията на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавени „Перспективи за вътрешния пазар на газ и електроенергия“ и „Разследване по силата на член 17 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на европейските сектори на газ и електроенергия (окончателен доклад)“ показаха, че действащите правила и мерки не осигуряват необходимата рамка за постигане на целта — добре функциониращ вътрешен пазар.

(6) Без ефективно отделяне на мрежите от дейностите по производство и доставка („ефективно отделяне“) остава вътрешно присъщ риск от дискриминация не само в експлоатацията на мрежата, но и в стимулите за вертикално интегрираните предприятия да инвестират адекватно в мрежите си.

(7) Предвидените в Директива 2003/55/ЕО правила за правно и функционално отделяне обаче не доведоха до ефективно отделяне на операторите на преносни системи. Ето защо на заседанието си в Брюксел на 8 и 9 март 2007 г. Европейският съвет прикани Комисията да разработи законодателни предложения за „ефективното отделяне на дейностите по доставка и производство от дейностите по експлоатация на мрежите“.

(8) Единствено отстраняването на стимулите за вертикално интегрираните предприятия да дискриминират конкурентите си по отношение на достъпа до мрежите и инвестициите може да осигури ефективно отделяне. Отделянето на собствеността, което предполага определянето на собственика на мрежата за системен оператор и неговата независимост от свързаните с доставката и производството интереси, е ефективен и стабилен начин за разрешаване на вътрешно присъщия конфликт на интереси и за гарантиране сигурността на доставките. Поради тази причина Европейският парламент, в своята резолюция от 10 юли 2007 г. относно перспективите за вътрешния пазар на газ и електроенергия, посочи отделянето на собствеността на равнище пренос като най-ефективния инструмент, чрез който да се стимулират инвестиции в инфраструктура по недискриминационен начин, на равнопоставен достъп на нови участници до мрежата и на прозрачност на пазара. Ето защо във връзка с отделянето на собствеността от държавите-членки следва да се изисква да гарантират, че едно и също лице или

([1]) ОВ C 211, 19.8.2008 г., стр. 23 .
([2]) ОВ C 172, 5.7.2008 г., стр. 55.
([3]) Становище на Европейския парламент от 9 юли 2008 г. (все още непубликувано в Официален вестник), Обща позиция на Съвета от 9 януари 2009 г. и Позиция на Европейския парламент от … (все още непубликувана в Официален вестник).
([4]) ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 57.

едни и същи лица нямат право да упражняват контрол върху предприятие за производство или доставка, ако едновременно с това упражняват контрол или каквито и да е права върху оператор на газопреносна система или върху газопреносна система. Обратно, правото на контрол над газопреносна система или оператор на газопреносна система следва да изключва възможността за упражняване на контрол или каквито и да е права по отношение на предприятие за производство или доставка. В тези рамки предприятие за производство или доставка следва да може да притежава миноритарно дялово участие в оператор на газопреносна система или в газопреносна система.

(9) Определението на понятието „контрол“ е взаимствано от Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 г. относно контрола върху концентрациите между предприятия (Регламент за сливанията на ЕО) ([1]).

(10) Поради факта, че отделянето на собствеността изисква в някои случаи преструктуриране на предприятия, на държавите-членки следва да бъде дадено допълнително време за прилагането на съответните разпоредби. Освен това, с оглед на вертикалните връзки между секторите на електроенергия и на природен газ, разпоредбите за отделяне следва да се прилагат и в двата сектора.

(11) Във връзка с отделянето на собствеността, за да се гарантира пълната независимост на експлоатацията на мрежите от свързаните с доставката и производството интереси и за да се предотврати обменът на поверителна информация, едно и също лице не следва да бъде член на управителните съвети едновременно на оператор на газопреносна система или газопреносна система и на предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка. По същата причина едно и също лице не следва да има правото да назначава членове на управителните съвети на оператор на газопреносна система или газопреносна система и едновременно с това да упражнява контрол или каквито и да е права върху предприятие за производство или доставка.

(12) Създаването на системен оператор или на оператор на преносна система, независими от свързаните с доставката и производството интереси, следва да даде възможност на вертикално интегрирано предприятие да запази собствеността си върху свързаните с мрежите активи, като едновременно с това изпълнява изискването за ефективно отделяне на интересите, при условие че такъв независим системен оператор или такъв независим оператор на газопреносна система изпълнява всички функции на системен оператор, и при наличието на подробни законови разпоредби и засилен регулаторен надзор.

(13) Когато на … (*) предприятие, което притежава газопреносна система, е част от вертикално интегрирано предприятие, на държавите-членки следва да бъде предоставен избор между отделяне на собствеността и създаване на системен оператор или оператор на преносна система, които са независими от свързаните с доставката и производството интереси.

(14) За да се запазят изцяло интересите на акционерите във вертикално интегрираните предприятия, държавите-членки следва да могат да избират как да прилагат отделянето на собствеността — чрез пряко прехвърляне или чрез разделяне на акциите на интегрираното предприятие на акции на предприятие на мрежата и акции на оставащото предприятие за доставка и производство, при условие че са спазени изискванията за отделяне на собствеността.

(15) Пълната ефективност на възможните решения за създаване на независим системен оператор или независим оператор на газопреносна система следва да се гарантира чрез конкретни допълнителни правила. Независимостта на оператора на газопреносна система следва *inter alia* да се гарантира чрез определени „периоди за анализ“, по време на които не се упражнява никаква управленска или друга подобна дейност, предоставяща достъп до същата информация, която е възможно да бъде придобита при упражняването на управленска дейност във вертикално интегрираното предприятие.

(16) Държава-членка има право да избере пълно отделяне на собствеността на своята територия. Когато дадена държава-членка е упражнила това си право, предприятието няма право да създава независим системен оператор или независим оператор на газопреносна система. Освен това, предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, не може да упражняват пряк или непряк контрол или каквото и да е право върху оператор на преносна система от държава-членка, която е избрала пълно отделяне на собствеността.

(17) Съгласно настоящата директива на вътрешния пазар на природен газ ще съществуват различни видове организация на пазара. Мерките, които държавите-членки биха могли да вземат за гарантиране на равнопоставени условия, следва да се основават на първостепенните изисквания от обществен интерес. Комисията следва да бъде консултирана относно съвместимостта на мерките с Договора и правото на Общността.

(18) Прилагането на ефективно отделяне следва да бъде съобразено с принципа на недискриминация между публичния и частния сектор. За тази цел едно и също лице не следва да има възможност да упражнява контрол или други права, в нарушение на правилата за отделяне на собствеността или избора на независим системен оператор, поотделно или заедно с други лица, върху състава, гласуването или вземането на решения от органите както на операторите на преносни системи или преносните системи, така и на предприятията за производство или доставка. По отношение на отделяне на собствеността и избора на независим системен оператор, при условие че съответната държава-членка може да покаже, че изискването е спазено, два отделни публични органа следва да са в състояние да контролират дейностите по производство и доставка, от една страна, и дейностите по преноса, от друга страна.

(19) Ефективното отделяне на дейностите по експлоатация на мрежата от дейностите по доставка и производство следва да се прилага в цялата Общност, както за предприятия от Общността, така за предприятия извън нея. За да се гарантира, че дейностите по експлоатацията на мрежите и дейностите по доставка и производство остават независими едни от други в цялата Общност, регулаторните органи

([1]) ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1.

(*) Датата на влизане в сила на настоящата директива.

следва да имат правомощия да отказват сертифициране на оператори на преносни системи, които не спазват разпоредбите за отделяне. За да се осигури последователното прилагане на тези правила в цялата Общност, регулаторните органи следва в най-голяма степен да отчитат становището на Комисията, когато вземат решения във връзка със сертифицирането. За да се осигури в допълнение зачитане на международните задължения на Общността, Комисията следва да получи правото да дава становища за сертифициране по отношение на собственик на газопреносна система или на оператор на газопреносна система, който се контролира от лице или лица от трета държава или трети държави.

(20) Сигурността на доставките на енергия е основен елемент от обществената сигурност и следователно е неразривно свързана с ефективното функциониране на вътрешния пазар на природен газ. Газът може да достигне до гражданите на Съюза единствено посредством мрежата. Функциониращите пазари на газ, и по-специално мрежите и другите активи, свързани с доставката на газ, са от основно значение за обществената сигурност, за конкурентоспособността на икономиката и за благосъстоянието на гражданите на Съюза. По тази причина лица от трети държави следва да имат възможността да контролират газопреносна система или оператор на газопреносна система, единствено ако отговарят на изискванията за реално отделяне, които се прилагат в рамките на Общността. Без да се засягат международните ѝ задължения, Общността счита, че секторът на газопреносните системи е от голямо значение за нея и за това са необходими допълнителни защитни мерки за опазване на сигурността на енергийните доставки за Общността, с цел да се избегнат всякакви заплахи за обществения ред и обществената сигурност в Общността и за благоденствието на гражданите на Съюза. Сигурността на доставките на енергия за Общността изисква, по-специално, оценка на независимостта на експлоатацията на мрежите, нивото на зависимост на Общността и на отделните държави-членки от доставка на енергия от трети държави, както и на третирането на вътрешната и външната търговия и на инвестициите в областта на енергията в дадена трета държава.

Поради това сигурността на доставките следва да бъде оценявана в контекста на фактическите обстоятелства при всеки отделен случай, както и на правата и задълженията, произтичащи от международното право, по-специално от международните споразумения между Общността и съответната трета държава. Когато е уместно, Комисията се насърчава да представи препоръки за договаряне на съответни споразумения с трети държави, които разглеждат въпроса за сигурността на доставките на енергия за Общността, или да включи необходимите въпроси в други преговори с тези трети държави

(21) Следва да се вземат допълнителни мерки, за да се осигурят прозрачни и недискриминационни тарифи за достъп до транспортиране. Тези тарифи следва да бъдат приложими за всички потребители на недискриминационна основа. Когато съоръжение за съхранение, временно съхранение или спомагателна услуга се експлоатира в достатъчно конкурентен пазар, може да бъде позволен достъп на основата на прозрачни и недискриминационни пазарно основани механизми.

(22) Необходимо е да бъде гарантирана независимостта на системните оператори на системи за съхранение, за да бъде подобрен достъпът на трети страни до съоражения за съхранение, които са технически и/или икономически нужни, за да им даде се възможност да снабдяват клиентите ефикасно. Затова е целесъобразно съоръженията за съхранение да бъдат експлоатирани от образувания, които са правно отделени и притежават реални права за вземане на решения по отношение на активите, необходими за поддръжката, експлоатацията и развитието на съоръженията за съхранение. Необходимо е също да бъде повишена прозрачността по отношение на капацитета за съхранение, предлаган на трети страни, чрез вменяване на задължението държавите-членки да определят и публикуват недискриминационна и ясна рамка, определяща подходящия регулаторен режим, приложим към съоръженията за съхранение.

Изискванията за поверителност по отношение на чувствителна търговска информация са особено важни, когато става въпрос за данни от стратегическо естество или когато има само един единствен ползвател на съоръжение за съхранение.

(23) Недискриминационният достъп до разпределителната мрежа определя достъпа надолу по веригата до клиентите на дребно. Възможностите за дискриминация по отношение на достъпа и инвестициите на трети страни все пак са от по-малко значение на равнище разпределение, отколкото на равнище пренос, където претоварването и влиянието на свързаните с производството интереси са обикновено по-значителни, отколкото на равнище разпределение. Освен това правното и функционално отделяне на операторите на разпределителни системи съгласно Директива 2003/55/ЕО се изисква едва от 1 юли 2007 г. и въздействието му върху вътрешния пазар на природен газ тепърва следва да се оцени. Действащите правила за правно и функционално отделяне могат да доведат до ефективно отделяне, при условие че бъдат по-ясно определени и правилно прилагани, а спазването им — следено отблизо. За да бъдат създадени условия на равнопоставеност на пазара на дребно, дейностите на операторите на разпределителни системи следва да бъдат наблюдавани, за да не им се дава възможност да се възползват от вертикалната си интеграция по отношение на конкурентното си положение на пазара, особено по отношение на битовите и малките небитови клиенти.

(24) За да се избегне налагането на несъразмерна финансова и административна тежест върху малки оператори на разпределителни системи, държавите-членки следва да имат възможност, където е необходимо, да освобождават такива дружества от правните изисквания за отделяне на разпределението.

(25) Директива 2003/55/ЕО въведе изискване държавите-членки да създадат регулатори със специална компетентност. При все това опитът показва, че в много от случаите ефективността на регулиране често е ограничена от липсата на независимост на регулаторите от правителството и на недостатъчните им правомощия и свобода на действие. По тази причина на заседанието си в Брюксел на 8 и 9 март 2007 г. Европейският съвет прикани Комисията да разработи законодателни предложения за по-нататъшна хармонизация на правомощията и за повишаване на независимостта на националните регулатори на енергия. Следва да е възможно тези национални регулаторни органи да са едновременно компетентни по отношение на секторите на електроенергия и на природен газ.

(26) За да функционира правилно вътрешният пазар на природен газ, регулаторите на енергия следва да могат да вземат решения по всички важни въпроси, свързани с регулирането, и да бъдат напълно независими от каквито и да е други обществени или частни интереси. Това не възпрепятства съдебния контрол или парламентарния надзор в съответствие с конституционното право на държавите-членки. Освен това одобряването на бюджета на регулатора от националния законодател не представлява пречка за бюджетна автономност.

(27) За да се осигури ефективен пазарен достъп за всички участници на пазара, включително нови участници, е необходимо въвеждането на недискриминационни и отразяващи разходите механизми на балансиране. Това следва да бъде постигнато чрез установяване на прозрачни пазарно основани механизми за доставка и купуване на газ, необходими в контекста на изискванията за балансиране. Националните регулаторни органи следва да играят активна роля за осигуряване на тарифи за балансиране, които са недискриминационни и отразяват разходите. В същото време следва да бъдат осигурени подходящи стимули за балансиране на подаването и поемането на газ и да не се допуска излагането на системата на опасност.

(28) Националните регулаторни органи следва да бъдат в състояние да определят или одобряват тарифите или методиките, на които се основава изчисляването на тарифите, въз основа на предложение от оператора на преносната система или оператора(ите) на разпределителни системи или оператора на система за втечнен природен газ (ВПГ), или въз основа на предложение, договорено между този(тези) оператор(и) и ползвателите на мрежата. При изпълнение на тези задачи националните регулаторни органи следва да гарантират, че тарифите за пренос и разпределение са недискриминационни и отразяват разходите, и следва да вземат предвид дългосрочните, маргиналните, избегнатите мрежови разходи от мерките за управление на търсенето.

(29) Регулаторите на енергия следва да имат правомощия да издават обвързващи решения спрямо предприятията за природен газ и да им налагат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, когато не изпълняват задълженията си или да предлагат на компетентен съд да им налага такива санкции. На регулаторните органи следва да бъдат предоставени и правомощия да вземат решения, независимо от прилагането на правилата за конкуренция, относно въвеждането на подходящи мерки за стимулиране на ефективната конкуренция, необходима за нормалното функциониране на вътрешния пазар на природен газ. Създаването на програми за продажба на права за доставка на газ са една от възможните мерки, които може да бъдат използвани за насърчаване на ефективна конкуренция и за гарантиране на нормалното функциониране на пазара. На регулаторите на енергия следва също да се предоставят правомощия да допринасят за осигуряването на високи стандарти на обществените услуги в съответствие с изискванията за отваряне на пазара, за защита на уязвимите клиенти, както и за пълна ефективност на мерките за защита на потребителите. Тези разпоредби следва да не засягат нито правомощията на Комисията относно прилагането на правилата за конкуренция, включително контрола върху сливанията с общностно измерение, нито правилата за вътрешния пазар, като например свободното движение на капитали. Независимият орган, пред който има право да обжалва дадена страна, засегната от решението на национален регулатор, може да бъде съд или друг правораздавателен орган, упълномощен да осъществява съдебен контрол.

(30) Инвестициите в голяма нова инфраструктура следва да бъдат активно насърчавани, като същевременно се гарантира нормалното функциониране на вътрешния пазар на природен газ. За да бъде подсилен положителният ефект на освободените от определени изисквания инфраструктурни проекти върху конкуренцията и сигурността на доставките, следва да се проверява пазарният интерес по време на етапа на планиране на проекта и да се прилагат правилата за управление на претоварването. Когато инфраструктура е разположена в повече от една държава-членка, Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия, създадена с Регламент (ЕО) №. …/2009 ([1]) на Европейския парламент и на Съвета, („Агенцията“), следва да разглежда като последна инстанция исканията за освобождаване, за да се отчете в по-висока степен трансграничният им характер и да се улесни административната им обработка. Освен това, предвид изключителния рисков профил, свързан с изграждането на тези освободени големи инфраструктурни проекти, на предприятията със свързани с доставката и производството интереси следва временно да се предостави частична дерогация от прилагането на разпоредбите за отделяне по отношение на съответните проекти. От съображения за сигурност на доставките тази дерогация следва да се прилага по-специално по отношение на новите тръбопроводи в рамките на Общността, пренасящи газ от трети държави за Общността.

(31) Вътрешният пазар на природен газ страда от липсата на ликвидност и прозрачност, което пречи на ефикасното разпределение на ресурсите, предпазването от рискове и навлизането на нови участници на пазара. Доверието в пазара, ликвидността му и броят на участниците трябва да се увеличат и по тази причина трябва да се засили регулаторният надзор над предприятията за газоснабдяване. Тези изисквания следва да не засягат действащото законодателство на Общността относно финансовите пазари и да бъдат в съответствие с него. Регулаторите на енергия и регулаторите на финансови пазари е необходимо да си сътрудничат, за да могат да наблюдават съответните пазари.

(32) Преди приемането от Комисията на насоки за по-подробно определяне на изискванията за съхранение на документацията, Агенцията и Комитетът на европейските регулатори на ценни книжа („CESR“) следва обсъждат и да предоставя съвети на Комисията по отношение на съдържанието на насоките. Агенцията и CESR следва също да си сътрудничат при по-нататъшното проучване и предоставяне на съвети относно това дали сделките с договори за доставка на газ и с газови деривати също следва да се подчиняват на изисквания за прозрачност преди и след сключването на сделките и какво би следвало да е съдържанието на тези изисквания.

(33) В интерес на сигурността на доставките балансът предлагане/търсене в отделна държава-членка следва да се наблюдава и наблюдението следва да бъде последвано от доклад за положението на общностно равнище, като се

([1]) ОВ L …

отчита междусистемният капацитет между зоните. Такова наблюдение следва да се извършва достатъчно своевременно, за да се даде възможност за вземане на подходящи мерки, ако сигурността на доставките е изложена на риск. Изграждането и поддържането на необходимата инфраструктура на мрежата, включително на междусистемен капацитет, следва да допринесе за гарантирането на стабилни доставки на газ.

(34) Държавите-членки следва да гарантират, че като се вземат под внимание необходимите изисквания за качеството, биогазът и газът от биомаса или други видове газ получават недискриминационен достъп до газовата система, при положение че този достъп е постоянно съвместим със съответните технически правила и стандарти за безопасност. Тези правила и стандарти следва да гарантират, че е технически възможно и безопасно посочените газове да бъдат вкарани в и транспортирани през системата за природен газ, и следва също да вземат предвид техните химически характеристики.

(35) Дългосрочните договори ще продължат да бъдат важна част от доставките на газ в държавите-членки и следва да се запазят като възможност за предприятията за доставка на газ, доколкото не засягат целта на настоящата директива и са в съответствие с Договора, включително правилата за конкуренция. Следователно е необходимо дългосрочните договори да бъдат взети под внимание при планирането на капацитета за доставка и транспортиране на предприятията за природен газ.

(36) За да се осигури запазването на високи стандарти на обществени услуги в Общността, всички мерки, взети от държавите-членки за постигане на целите на настоящата директива, следва да се съобщават редовно на Комисията. Комисията следва периодично да публикува доклад, в който се анализират мерките, взети на национално ниво за постигане на целите, свързани с обществените услуги, и се прави сравнение на тяхната ефективност с оглед на даването на препоръки относно мерките, които да бъдат взети на национално ниво за постигане на високи стандарти на обществени услуги.

Държавите-членки следва да гарантират, че когато са свързани към газовата система, клиентите са информирани за правата си да получават природен газ с определено качество на разумни цени. Мерките, взети от държавите-членки за защита на крайните клиенти може да се различават според това дали са предназначени за битовите клиенти или малките и средни предприятия.

(37) Спазването на изискванията за обществени услуги е основно изискване на настоящата директива и е важно в нея да бъдат определени общи минимални стандарти, спазвани от всички държави-членки, определени в настоящата директива, които отчитат целите за обща защита, сигурност на доставките, опазване на околната среда и равностойни нива на конкуренция във всички държави членки. Важно е изискванията за обществени услуги да се тълкуват на национална основа, отчитайки националните обстоятелства и при спазване на правото на Общността.

(38) Мерките, въведени от държавите-членки за постигане на целите за социално и икономическо сближаване, могат да включват по-специално осигуряването на адекватни икономически стимули, като според случая използват всички съществуващи инструменти на национално и общностно равнище. Тези инструменти може да включват механизми на отговорност за гарантиране на необходимите инвестиции.

(39) Доколкото мерките, взети от държавите-членки за изпълнение на задълженията за обществени услуги, представляват държавна помощ съгласно член 87, параграф 1 от Договора, съществува задължение по силата на член 88, параграф 3 от него те да бъдат нотифицирани на Комисията.

(40) Изискванията за обществени услуги и общите минимални стандарти, които произтичат от тях, трябва да бъдат допълнително укрепени, за да се гарантира, че всички клиенти могат да извлекат ползи от конкуренцията. Достъпът до данните за потреблението е ключов аспект на доставките за потребителите, които трябва да имат достъп до отнасящите се до тях данни, за да могат да приканят конкурентни предприятия да представят предложения въз основа на тези данни. Потребителите следва също да имат правото да бъдат надлежно информирани за своето потребление на енергия. Редовното предоставяне на информация за разходите за енергия ще създаде стимули за спестяване на енергия, тъй като ще даде на клиентите пряка обратна връзка относно ефекта от инвестициите в енергийна ефикасност и от промяната на поведението им.

(41) За да бъде повишена сигурността на доставките, като едновременно с това се поддържа дух на солидарност между държавите-членки, по-специално при криза в доставките на енергия, е важно да бъде осигурена рамка за регионално сътрудничество в дух на солидарност. Това сътрудничество в дух на солидарност може да се основава преди всичко на пазарно основани механизми, ако държавите-членки вземат такова решение.

(42) С оглед създаването на вътрешен пазар на природен газ, държавите-членки следва да насърчават интеграцията на националните си пазари и сътрудничеството между системните оператори на общностно и регионално равнище.

(43) Регулаторните органи следва също да предоставят информация относно пазара, за да позволят на Комисията да следи и наблюдава вътрешния пазар на природен газ и неговото краткосрочно, средносрочно и дългосрочно развитие, включително аспекти като търсене и предлагане, инфраструктура за пренос и разпределение, трансгранична търговия, инвестиции, цени на едро и потребителски цени, ликвидност на пазара, както и подобрения на екологичните показатели и на ефикасността.

(44) Доколкото целта на настоящата директивата, а именно създаването на напълно работещ вътрешен пазар на природен газ, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки и следователно може по-добре да бъде постигна на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

(45) Съгласно Регламент (ЕО) № …/2009 на Европейския парламент и на Съвета от … относно условията за достъп до преносни мрежи на природен газ [1], Комисията може да приема насоки за постигане на необходимата степен на хармонизация. Такива насоки, които представляват обвързващи мерки за изпълнение, също с оглед на някои разпоредби на настоящата директива, са полезен инструмент, който при необходимост може бързо да бъде адаптиран.

(46) Мерките, необходими за изпълнението на настоящата директива, следва да бъдат приети в съответствие с Решение 1999/468/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. за установяване на условията и реда за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията [2].

(47) По-специално, на Комисията следва да бъде предоставено правомощие да приеме насоките, необходими за осигуряването на минималната степен на хармонизация, нужна за постигането на целта на настоящата директива. Тъй като тези мерки са от общ характер и са предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива, чрез допълването ѝ с нови несъществени елементи, те трябва да бъдат приети в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, предвидена в член 5а от Решение 1999/468/ЕО.

(48) В съответствие с точка 34 от Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество [3], държавите-членки се насърчават да съставят за себе си и в интерес на Общността, техни собствени таблици, илюстриращи, доколкото е възможно, съответствието между настоящата директива и мерките за транспониране, и да ги направят обществено достояние.

(49) Предвид обхвата на измененията, които се правят с настоящата директива в Директива 2003/55/ЕО, е желателно, от съображения за яснота и рационалност въпросните разпоредби да бъдат преработени чрез организирането им в единен текст в нова директива.

(50) Настоящата директива зачита основните права и спазва принципите, признати по-конкретно от Хартата на основните права на Европейския съюз,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ГЛАВА I

Предмет, обхват и определения

Член 1

Предмет и обхват

1. Настоящата директива установява общи правила за преноса, разпределението, доставката и съхранението на природен газ. Тя определя правилата, свързани с организацията и функционирането на сектора на природен газ, достъпа до пазара, критериите и процедурите, приложими при предоставянето на разрешения за пренос, разпределение, доставка и съхранение на природен газ, както и експлоатацията на системите.

2. Установените от настоящата директива правила за природен газ, включително за втечнения природен газ (ВПГ), се прилагат също и към биогаз и газ от биомаса или към други видове газ, доколкото е технически възможно и безопасно тези видове газ да бъдат инжектирани в и транспортирани през система за природен газ.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1. „предприятие за природен газ“ означава всяко физическо или юридическо лице, което изпълнява поне една от следните функции: производство, пренос, разпределение, доставка, закупуване или съхранение на природен газ, включително на ВПГ, и което отговаря за свързаните с тези функции търговски, технически задачи и/или задачи по поддръжка, с изключение на крайните клиенти;

2. „добивна газопроводна мрежа“ означава газопровод или мрежа от газопроводи, които се експлоатират и/или са изградени като част от проект за добив на нефт или газ, или се използват за транспортирането на природен газ от един или няколко такива проекта до инсталация за преработка, терминал или краен брегови терминал;

3. „пренос“ означава транспортирането на природен газ по мрежа от газопроводи с високо налягане, различна от добивната газопроводна мрежа, с цел доставката му на клиенти, но което не включва самата доставка;

4. „оператор на газопреносна система“ означава физическо или юридическо лице, което извършва дейността по пренос и отговаря за експлоатацията, осигурява поддръжката и при необходимост развива газопреносната система в даден район, и, където е приложимо, взаимовръзките с другите системи, осигурява дългосрочната способност на системата да посреща разумните искания за пренос на газ;

5. „разпределение“ означава транспортирането на природен газ по местни или регионални мрежи от газопроводи с оглед доставянето му до клиентите като не се включва доставката;

6. „оператор на газоразпределителна система“ означава физическо или юридическо лице, което извършва дейността по газоразпределение, и което отговаря за експлоатацията, осигурява поддръжката и при необходимост развива газоразпределителната система в даден район, и, където е приложимо, взаимовръзките с другите системи, и осигурява дългосрочната способност на системата да посреща разумните искания за разпределение на газ;

7. „доставка“ означава продажбата, включително препродажбата на природен газ, включително ВПГ, на клиенти;

8. „предприятие за доставка“ означава всяко физическо или юридическо лице, което изпълнява функция по доставка;

9. „съоръжение за съхранение“ означава съоръжение, което се използва за съхранение на природен газ и което е собственост и/или се експлоатира от предприятие за природен газ, включително частта от съоръженията за ВПГ, която се използва за съхранение, но с изключение на частта, която се използва за добивни операции, и с изключение на съоръженията, запазени изключително за оператори на газопреносни системи за осъществяване на дейността им;

[1] ОВ L …
[2] ОВ L 184, 17.7.1999 г., стр. 23.
[3] ОВ C 321, 31.12.2003 г., стр. 1.

10. „оператор на система за съхранение“ означава физическо или юридическо лице, което изпълнява функция по съхранение и което отговаря за експлоатацията на съоръжението за съхранение;

11. „съоръжение за ВПГ“ означава терминал, който се използва за втечняването на природен газ, или за внасянето, разтоварването и регазификацията на втечнения природен газ, и включва спомагателни услуги и временно съхранение, необходими за процеса на регазификация и последващата доставка към газопреносната система, но не включва частите от терминалите за ВПГ, които се използват за съхранение;

12. „оператор на система за ВПГ“ означава физическо или юридическо лице, което изпълнява функция по втечняване на природния газ, или внос, разтоварване, и регазификация на втечнения природен газ, и отговаря за експлоатацията на съоръжението за ВПГ;

13. „система“ означава всякакви газопреносни мрежи, газоразпределителни мрежи, съоръжения за ВПГ и/или съоръжения за съхранение, които са собственост на и/или се експлоатират от предприятие за природен газ, включително временно съхранение и неговите съоръжения, които предлагат спомагателни услуги и тези на свързаните предприятия, които са необходими за предоставянето на достъп до преноса, разпределението и ВПГ;

14. „спомагателни услуги“ са всички услуги, необходими за достъпа до и експлоатацията на газопреносната мрежа, газоразпределителната мрежа, съоръженията за ВПГ, и/или съоръженията за съхранение, включително балансиране на товара и смесване, но с изключение на съоръженията, резервирани изключително за операторите на газопреносни системи при осъществяване на дейността им;

15. „временно съхранение“ означава съхранението на газ посредством компресиране в газопреносни и газоразпределителни системи, но с изключение на съоръженията, запазени за операторите на газопреносни системи за осъществяване на функциите им;

16. „взаимосвързана система“ означава съвкупност от системи, които са свързани помежду си;

17. „междусистемен газопровод“ означава преносен газопровод, който пресича или се разпростира върху границата между две държави-членки с единствената цел да свърже националните газопреносни системи на тези държави-членки;

18. „директен газопровод“ означава газопровод като допълнение към взаимосвързаната система;

19. „интегрирано предприятие за природен газ“ означава вертикално или хоризонтално интегрирано предприятие;

20. „вертикално интегрирано предприятие“ е предприятие или група предприятия за природен газ, за които едно и също лице или лица са оправомощени, пряко или непряко, да упражняват контрол, и в което предприятието или групата предприятия изпълняват най-малко една от функциите по пренос, разпределение, ВПГ или съхранение и поне една от функциите по производство или доставка на природен газ;

21. „хоризонтално интегрирано предприятие“ е предприятие, което изпълнява поне една от функциите по добив, пренос, разпределение, доставка или съхранение на природен газ, както и друга не-газова дейност;

22. „свързани предприятия“ означава свързани предприятия по смисъла на член 41 от Седмата директива 83/349/ЕИО на Съвета от 13 юни 1983 г. въз основа на член 44, параграф 2, буква ж) (*) от Договора за консолидираните отчети ([1]), и/или свързани предприятия по смисъла на член 33, параграф 1 от посочената директива, и/или предприятия, които принадлежат на същите акционери;

23. „ползватели на системата“ означава всяко физическо или юридическо лице, което доставя или получава доставки по системата;

24. „клиенти“ са клиентите на едро и крайните клиенти на природен газ и предприятията за природен газ, които закупуват природен газ;

25. „битови клиенти“ означава клиенти, които закупуват природен газ за тяхно собствено битово потребление;

26. „небитови клиенти“ означава клиенти, които закупуват природен газ, който не е за техни собствени битови нужди;

27. „крайни клиенти“ означава клиенти, които закупуват природен газ за техни собствени нужди;

28. „привилегировани клиенти“ означава клиенти, които са свободни да закупят газ от доставчик по свой избор, по смисъла на член 36;

29. „клиенти на едро“ са всички физически или юридически лица, различни от операторите на газопреносни и газоразпределителни системи, които закупуват природен газ с цел препродажба вътре или вън от системата, където се намират;

30. „дългосрочно планиране“ означава планирането на капацитетите за доставка и транспортиране на предприятия за природен газ в дългосрочен план, с оглед на посрещането на търсенето на природен газ в системата, разнообразяването на източниците и осигуряването на доставки за клиентите;

31. „възникващ пазар“ означава държава-членка, в която първата търговска доставка от първия ѝ дългосрочен договор за природен газ е направена преди не повече от 10 години;

32. „сигурност“ означава сигурност на доставките на природен газ и техническа безопасност;

33. „нова инфраструктура“ означава инфраструктура, която не е завършена преди влизането в сила на настоящата директива.

34. „договор за доставка на газ“ означава договор за доставка на природен газ, но не включва газов дериват;

35. „газов дериват“ означава финансов инструмент, посочен в приложение I, раздел B, точки 5, 6 или 7 към Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно пазарите на финансови инструменти ([2]), когато този инструмент е свързан с природния газ;

36. „контрол“ означава всички права, договори или всякакви други средства, които самостоятелно или в комбинация и предвид свързаните с тях фактически и правни обстоятелства предоставят възможността за упражняване на решаващо влияние върху дадено предприятие, по-специално чрез:

    а) собственост или право на ползване на всички или част от активите на дадено предприятие;

(*) Заглавието на Директива 83/349/ЕИО е коригирано, за да се вземе предвид преномерирането на членовете на Договора за създаване на Европейската общност в съответствие с член 12 от Договора от Амстердам; първоначалното позоваване е на член 54, параграф 3, буква ж).

([1]) ОВ L 193, 18.7.1983 г., стр. 1.

([2]) ОВ L 145, 30.4.2004 г., стр. 1.

б) права или договори, които предоставят решаващо влияние върху състава, гласуването или решенията на органите на предприятието.

ГЛАВА II

Общи правила за организацията на сектора

Член 3

Задължения, свързани с обществени услуги и защита на клиентите

1. Държавите-членки гарантират, въз основа организацията на институциите си и като се зачита надлежно принципа на субсидиарност, че без да се засяга параграф 2, предприятията за природен газ работят в съответствие с принципите на настоящата директива, с оглед на постигането на конкурентен, безопасен и екологично устойчив пазар на природен газ, и не упражняват дискриминация спрямо тези предприятия, както по отношение на правата, така и по отношение на задълженията.

2. При пълно зачитане на съответните разпоредби на Договора, и по-специално член 86 от него, държавите-членки могат да налагат на предприятията за природен газ, в общ икономически интерес, задължения, свързани с обществени услуги, които могат да се отнасят до сигурността, включително сигурност на доставките, редовност, качество и цена на доставките и опазване на околната среда, включително енергийна ефективност и опазване на климата. Тези задължения са ясно определени, прозрачни, недискриминационни, подлежат на проверка и гарантират равни условия на достъп за предприятия за природен газ от Общността до национални потребители. Във връзка със сигурността на доставките, енергийната ефективност/управлението на търсенето и за изпълнение на целите, свързани с околната среда и посочени в настоящия параграф, държавите-членки може да въведат дългосрочно планиране, като вземат предвид възможността трети страни да търсят достъп до системата.

3. Държавите-членки вземат подходящи мерки да защитят крайните клиенти и да осигурят високи нива на защита на потребителите, като в частност осигуряват наличието на адекватни защитни мерки за защита на уязвимите клиенти, включително подходящи мерки да им се помогне да избегнат изключване от мрежата. В този контекст те могат да вземат необходимите мерки, за да защитят клиентите в отдалечените райони, които са свързани към газопреносната система. Държавите-членки може да определят доставчик, който да действа в краен случай за клиентите, свързани към газопреносната мрежа. Те осигуряват високи нива на защита на потребителите, особено що се отнася до прозрачността на общите условия на договорите, общата информация и механизмите за разрешаване на спорове. Държавите-членки гарантират, че привилегированите клиенти могат на практика да преминат към нов доставчик. Поне по отношение на битовите клиенти, тези мерки включват тези, изложени в приложение I.

4. Държавите-членки вземат подходящи мерки, за да постигнат целите за социално и икономическо сближаване и защита на околната среда, които могат да включват средства за борба с промените в климата и сигурност на доставките. Тези мерки може да включват по-специално осигуряване на подходящи икономически стимули, като се използват там, където е необходимо, всички налични национални и общностни инструменти, за поддръжката и изграждането на необходимата мрежова инфраструктура, включително междусистемен капацитет.

5. Държавите-членки може да решат да не прилагат разпоредбите на член 4 за разпределението, доколкото тяхното приложение може да попречи, юридически или практически, на изпълнението на задълженията, наложени на предприятия за природен газ в общ икономически интерес, и доколкото развитието на търговията няма да бъде повлияно до такава степен, че да навреди на интересите на Общността. Интересите на Общността включват, *inter alia*, конкуренция по отношение на привилегированите клиенти в съответствие с настоящата директива и член 86 от Договора.

6. При изпълнението на настоящата директива, държавите-членки информират Комисията за всички мерки, които са приели за изпълнението на задълженията, свързани с обществени услуги, включително защита на потребителите и опазване на околната среда, и техния възможен ефект върху вътрешната и международната конкуренция, независимо дали тези мерки изискват дерогация от разпоредбите на настоящата директива или не. Впоследствие държавите-членки нотифицират Комисията на всеки две години за всякакви промени в тези мерки, независимо дали те изискват дерогация от настоящата директива или не.

Член 4

Процедура за получаване на разрешение

1. Когато се изисква разрешение (например лиценз, разрешително, концесия, съгласие или одобрение) за изграждането или експлоатацията на съоръженията за природен газ, държавите-членки или всякакви компетентни органи, определени от тях, разрешават изграждането и/или експлоатацията на такива съоръжения, тръбопроводи и свързаното с тях оборудване на своя територия, в съответствие с параграфи 2—4. Държавите-членки или компетентните органи, определени от тях, могат да дадат разрешение на същата основа и за доставката на природен газ и за клиенти на едро.

2. Когато държавите-членки имат система за разрешаване, те изработват обективни и недискриминационни критерии, които се спазват от предприятията, кандидатстващи за разрешение за изграждането и/или експлоатацията на съоръжения за природен газ или за разрешение за доставка на природен газ. Недискриминационните критерии и процедури за предоставяне на разрешение се публикуват.

3. Държавите-членки гарантират, че основанията за всеки отказ на разрешение са обективни и недискриминационни и се предоставят на кандидата. Основанията за такива откази се изпращат на Комисията за информация. Държавите-членки установяват процедура, която дава възможност на кандидата да обжалва такива откази.

4. За развитието на нови снабдяване области и ефективна експлоатация като цяло, без да се засягат разпоредбите на член 37, държавите-членки може да откажат да дадат допълнително разрешение за построяване и експлоатация на газоразпределителни тръбопроводни мрежи в някоя конкретна област, ако такива тръбопроводни системи вече са построени или се предлага да се построят в тази област и ако съществуващият или предлаганият капацитет не е запълнен.

Член 5

Наблюдение на сигурността на доставките

Държавите-членки осигуряват наблюдение по въпросите на сигурността на доставките. Когато държавите-членки сметнат за целесъобразно, те може да делегират тази задача на регулаторните органи, посочени в член 44, параграф 1. Такова наблюдение обхваща по-специално баланса между търсенето и предлагането на националния пазар, нивото на очакваното търсене в бъдеще и наличното предлагане, предвидените допълнителни капацитети, които са в процес на планиране или изграждане, и качеството и нивото на поддръжка на мрежите, както и мерки за покриване на върховото търсене или за действие в случай на дефицит на един или повече доставчици. Компетентните власти публикуват до 31 юли на всяка година доклад, който посочва данните, които са извлечени от наблюдението на тези въпроси, както и мерките, които се предприемат или предвиждат за справянето с проблемите, и своевременно изпращат този доклад на Комисията.

Член 6

Регионална солидарност

1. За да бъде гарантирана сигурността на доставките на вътрешния пазар на природен газ, държавите-членки си сътрудничат с цел засилване на регионалната и двустранната солидарност.

2. Такова сътрудничество обхваща ситуации, които водят или има вероятност да доведат в краткосрочен план до сериозно нарушаване на доставките, засягащо някоя държава-членка. То включва:

а) координация на националните мерки за спешни ситуации, посочени в член 8 от Директива 2004/67/ЕО на Съвета от 26 април 2004 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на снабдяването с природен газ ([1]);

б) идентифициране и при необходимост развитие или модернизиране на междусистемните връзки за електроенергия и природен газ; и

в) условия и практически аспекти на предоставянето на взаимна помощ.

3. Комисията бива информирана относно такова сътрудничество.

4. Комисията може да приема насоки относно регионалното сътрудничество в дух на солидарност. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива, чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 50, параграф 3.

Член 7

Насърчаване на регионалното сътрудничество

1. Държавите-членки си сътрудничат с цел интегриране на националните си пазари най-малко на регионално равнище. По-специално държавите-членки насърчават сътрудничеството между операторите на газопреносни системи на регионално равнище и стимулират синхронизирането на своите правни и регулаторни рамки. Географските области, обхванати от такова регионално сътрудничество, включват сътрудничество в географските области, определени в съответствие с член 12, параграф 3 от Регламент (ЕО) № …/2009. Такова сътрудничество може да обхваща други географски области.

([1]) ОВ L 127, 29.4.2004 г., стр. 92.

2. Чрез изпълнението на настоящата директива държавите-членки гарантират, че операторите на газопреносни системи имат една или повече интегрирани системи на регионално равнище, които обхващат две или повече държави-членки с цел разпределяне на капацитет и проверка на сигурността на мрежата.

3. Ако оператори на вертикално интегрирана газопреносна система участват в съвместно предприятие, създадено с цел осъществяване на такова сътрудничество, съвместното предприятие въвежда и изпълнява програма за съответствие в която се определят мерки, които да бъдат взети, за да осигурят недопускането на дискриминационно и антиконкурентно поведение. Тази програма за съответствие определя конкретните задължения на служителите за постигането на целта за недопускане на дискриминационно и антиконкурентно поведение. Тя подлежи на одобрение от Агенцията. Спазването на програмата подлежи на независим контрол от отговорниците по съответствието на операторите на вертикално интегрираната газопреносна система.

Член 8

Технически правила

Държавите-членки осигуряват определянето на критерии за техническа безопасност и разработването и публикуването на технически правила, които определят минималните технически изисквания за проектиране и експлоатация за свързването към системата от съоръжения за ВПГ, съоръжения за съхранение, други газопреносни или газоразпределителни системи и директни газопроводи. Тези технически правила осигуряват оперативната съвместимост на системите и са обективни и недискриминационни. Те се нотифицират на Комисията в съответствие с член 8 от Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г. за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество ([2]).

ГЛАВА III

Пренос, съхранение и ВПГ

Член 9

Отделяне на газопреносни системи и оператори на газопреносни системи

1. Държавите-членки гарантират, че считано от … (*):

а) всяко предприятие, което притежава газопреносна система, функционира като оператор на газопреносна система;

б) едно и също лице или лица нямат право:

i) да упражняват пряко или непряко контрол върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, както и да упражняват пряко или непряко контрол или права върху оператори на газопреносна система или върху газопреносна система; или

([2]) ОВ L 204, 21.7.1998 г., стр. 37.

(*) Датата на транспониране на настоящата директива плюс една година, т.е. 30 месеца след влизането в сила на настоящата директива.

ii) да упражняват пряко или непряко контрол върху оператор на газопреносна система или върху газопреносна система, и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка;

в) едно и също лице или лица нямат право да определят членове на надзорния съвет, административния съвет или на законно представляващи предприятието органи, на оператор на газопреносна система или на газопреносна система, както и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат права върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка; и

г) едно и също лице няма право да бъде член на надзорния съвет, административния съвет или на законно представляващи предприятието органи едновременно на предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, и на оператор на газопреносна система или на газопреносна система.

2. Правомощията, посочени в параграф 1, букви б) и в), включват по-специално:

а) правомощието да се гласува; или

б) правомощието да се определят членове на надзорния съвет, административния съвет или законно представляващи предприятието органи.

3. За целите на параграф 1, буква б), понятието „предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка“ включва „предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство и доставка“ по смисъла на Директива 2009/…/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от — относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия ([1]), а понятията „оператор на газопреносна система“ и „газопреносна система“ включват „оператор на газопреносна система“ и „газопреносна система“ по смисъла на Директива 2009/…/ЕО.

4. Държавите-членки може да разрешават дерогация от параграф 1, букви б) и в) до … (*), при условие че операторите на газопреносни системи не са част от вертикално интегрирани предприятия.

5. Задължението, установено в параграф 1, буква а) от настоящия член, се смята за изпълнено, когато две или повече предприятия, притежаващи газопреносни системи, са създали съвместно предприятие, което действа като оператор на газопреносна система в две или повече държави-членки по отношение на съответните газопреносни системи. Друго предприятие не може да бъде част от съвместното предприятие, освен ако не е било одобрено съгласно член 15 като независим системен оператор или като независим оператор на газопреносна система за целите на глава IV.

6. За прилагането на настоящия член, когато лицето, посочено в параграф 1, букви б, в) и г), е държавата-членка или друг публичен орган, два отделни публични органа, упражняващи контрол върху оператора на газопреносна система или върху газопреносна система, от една страна, и върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, от друга страна, не се смятат за едно и също лице или лица.

7. Държавите-членки гарантират, че нито чувствителна търговска информация, посочена в член 16, притежавана от оператор на газопреносна система, който е бил част от вертикално интегрирано предприятие, нито персоналът на такъв оператор на газопреносна система не се прехвърлят към предприятия, изпълняващи някоя от функциите по производство или доставка.

8. Когато на … (**) газопреносната система принадлежи на вертикално интегрирано предприятие, държава-членка може да вземе решение да не прилага параграф 1.

В този случай, съответната държава-членка извършва едно от следните действия:

а) определя независим системен оператор в съответствие с член 14, или

б) изпълнява разпоредбите на глава IV.

9. Когато на … (**), газопреносната система принадлежи на вертикално интегрирано предприятие и са налице договорености, които гарантират независимостта на оператора на газопреносната система по-надеждно в сравнение с разпоредбите на глава IV, държава-членка може да реши да не прилага параграф 1.

10. Преди едно предприятие да бъде одобрено и определено за оператор на газопреносна система в съответствие с параграф 9 от настоящия член, то бива сертифицирано съгласно процедурите предвидени в член 10, параграфи 4, 5 и 6 от настоящата директива и член 3 от Регламент (ЕО) № …/2009, съгласно които Комисията следи наличните договорености ясно гарантират независимостта на оператора на газопреносната система по по-надежден начин в сравнение с разпоредбите на глава IV.

11. Вертикално интегрирани предприятия, които притежават газопреносна система при никакви обстоятелства не се възпират да предприемат мерки, за да изпълнят изискванията на параграф 1.

12. Предприятия, изпълняващи някоя от функциите по производство или доставка, в никакъв случай нямат възможност да придобият пряк или непряк контрол, или да упражняват каквото и да е право, върху отделени оператори на преносни системи в държави-членки, в които се прилага параграф 1.

Член 10

Определяне и сертифициране на операторите на преносни системи

1. Преди дадено предприятие да бъде одобрено или определено за оператор на газопреносна система, то се сертифицира съгласно процедурите, установени в параграфи 4, 5 и 6 от настоящия член и в член 3 от Регламент (ЕО) № …/2009.

2. Предприятията, които притежават газопреносна система и които са сертифицирани от националния регулаторен орган за съответствието им с изискванията на член 9, съгласно процедурата за сертифициране, се одобряват и определят като оператори на газопреносни системи от държавите-членки. Изборът на оператори на газопреносни системи се нотифицира на Комисията и се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

([1]) OB L …

(*) Датата на транспониране на настоящата директива плюс две години, т.е. 42 месеца след влизането в сила на настоящата директива.

(**) Датата на влизане в сила на настоящата директива.

3. Операторите на газопреносни системи нотифицират регулаторния орган относно всякакви планирани сделки, които могат да наложат преоценка на спазването на изискванията на член 9.

4. Регулаторните органи наблюдават постоянното спазване от операторите на газопреносни системи на изискванията на член 9. Те откриват процедура по сертифициране, за да гарантират това съответствие:

а) след нотификация от оператора на газопреносна система съгласно параграф 3;

б) по собствена инициатива в случаите, когато имат сведения, че планирана промяна на правата или влиянието върху собствениците на газопреносни системи или операторите на газопреносни системи може да доведе до нарушение на член 9 или когато има основания да смята, че такова нарушение вече може да е извършено; или

в) след мотивирано искане от Комисията.

5. Регулаторните органи вземат решение относно сертифицирането на даден оператор на газопреносна система в срок от четири месеца от датата на нотификацията от оператора на газопреносна система или от датата на искането на Комисията. След изтичането на този срок сертификатът се смята за издаден. Изричното или мълчаливото решение на регулаторния орган става ефективно единствено след закриването на процедурата, определена в параграф 6.

6. Изричното или мълчаливото решение за сертифицирането на даден оператор на газопреносна система се нотифицира незабавно на Комисията от регулаторния орган заедно с цялата свързана с това решение информация. Комисията действа съгласно процедурата, посочена в член 3 от Регламент (ЕО) № …/2009.

7. Регулаторните органи и Комисията може да изискват от операторите на газопреносни системи и от предприятията, изпълняващи някоя от функциите по производство или доставка, всякаква информация, свързана с изпълнението на задълженията им по настоящия член.

8. Регулаторните органи и Комисията запазват поверителността на чувствителната търговска информация.

Член 11

Сертифициране по отношение на трети държави

1. Когато сертифицирането е поискано от собственик на газопреносна система или от оператор на газопреносна система, които са контролирани от лице или лица от трета държава или трети държави, регулаторният орган нотифицира Комисията.

Регулаторният орган също така незабавно нотифицира Комисията за всяко обстоятелство, което може да доведе до придобиването на контрол върху газопреносна система или оператор на газопреносна система от лице или лица от трета държава или трети държави.

2. Операторите на преносни системи нотифицират регулаторния орган за всяко обстоятелство, което може да доведе до придобиването на контрол върху газопреносна система или оператор на газопреносна система от лице или лица от трета държава или трети държави.

3. Регулаторният орган приема проект на решение относно сертифицирането на оператор на газопреносна система в срок от четири месеца от датата на нотификацията от оператора на газопреносна система. Регулаторният орган отказва сертифицирането, ако не е било доказано:

а) че съответното лице спазва изискванията на член 9; и

б) пред регулаторния орган или друг компетентен орган, определен от държавата-членка, че сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на доставките на енергия на държавата-членка и на Общността. При разглеждането на този въпрос регулаторният орган или съответно определеният друг компетентен орган взема предвид:

i) правата и задълженията на Общността по отношение на тази трета държава, които произтичат съгласно международното право, включително съгласно всяко споразумение, сключено с една или повече трети държави, по което Общността е страна, и което разглежда въпросите на сигурността на доставките на енергия.

ii) правата и задълженията на държавата-членка по отношение на тази трета държава, които произтичат съгласно споразумения, сключени с нея, доколкото са в съответствие с правото на Общността, и

iii) други специфични факти и обстоятелства относно случая и съответната трета държава.

4. Регулаторният орган незабавно нотифицира решението на Комисията, заедно с цялата свързана с него информация.

5. Държавите-членки предвиждат, преди регулаторният орган да приеме решение относно сертифицирането, регулаторният орган и/или определен компетентен орган, посочени в параграф 3, буква б), да поискат становището на Комисията относно това дали:

а) съответното лице спазва изискванията на член 9; и

б) сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на доставките на енергия за Общността.

6. Комисията разглежда искането посочено в параграф 5 веднага след получаването му. В срок от два месеца след получаване на искането, Комисията предоставя становището си на националния регулаторен орган или на определения компетентен орган, в случай че последният е отправил искането.

При изготвяне на своето становище Комисията може да поиска мнението на Агенцията, съответните държави-членки и заинтересованите страни. В случай че Комисията отправи такова искане, двумесечният срок се удължава с още два месеца.

При отсъствието на становище от страна на Комисията в рамките на срока, посочен в първа и втора алинея, се счита, че Комисията не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган.

7. При извършване на оценката на това дали контролът от лице или лица от трета държава или трети държави би представлявал риск за сигурността на доставките на енергия за Общността, Комисията взема предвид:

а) конкретните факти на случая и съответната трета държава или трети държави; и

б) правата и задълженията на Общността по отношение на тази трета държава или трети държави, които произтичат съгласно международното право, включително съгласно всяко споразумение, сключено с една или повече трети държави, по което Общността е страна, и което засяга въпросите на сигурността на доставките.

8. Националният регулаторен орган приема окончателното си решение относно сертифицирането в рамките на два месеца след изтичането на срока съгласно параграф 6. Когато приема окончателното си решение, националният регулаторен орган взема изключително предвид становището на Комисията. При всички случаи държавите-членки имат правото да откажат сертифициране тогава, когато сертифицирането представлява риск за сигурността на доставките на енергия за държавата-членка. Когато държавата-членка е определила друг компетентен орган да извърши оценката съгласно параграф 3, буква б), тя може да изиска от националния регулаторен орган да приеме окончателното си решение в съответствие с оценката на този компетентен орган. Окончателното решение на регулаторния орган и становището на Комисията се публикуват заедно.

9. Настоящият член по никакъв начин не засяга правото на държавите-членки да осъществяват национален правен контрол за защита на легитимните си интереси, свързани с обществената сигурност, в съответствие с правото на Общността.

10. Комисията може да приеме насоки, определящи подробностите относно процедурата, която да се спазва за прилагането на настоящия член. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 50, параграф 3.

11. Настоящият член, с изключение на параграф 3, буква а), се прилага и за държавите-членки, които подлежат на дерогация съгласно член 48.

Член 12

Определяне на оператори на системи за съхранение и на системи за ВПГ

Държавите-членки определят или изискват от предприятията за природен газ, които притежават собствени съоръжения за съхранение или съоръжения за ВПГ, да определят един или повече системни оператори за съхранение и за ВПГ срок, който да се фиксира от държавите-членки, в съответствие с изискванията за ефикасност и икономически баланс.

Член 13

Задачи на операторите на газопреносни системи, на системи за съхранение и/или за ВПГ

1. Всеки оператор на газопреносна система, на система за съхранение и/или за ВПГ:

а) експлоатира, поддържа и развива в пазарни условия сигурни, надеждни и ефективни съоръжения за пренос, съхранение и/или ВПГ, като пази околната среда;

б) се въздържа от дискриминация между ползватели на системата или групи ползватели на системата, особено в полза на свързаните с него предприятия;

в) предоставя на операторите на други газопреносни системи, операторите на други системи за съхранение, операторите на други системи за ВПГ, и/или операторите на други разпределителни системи достатъчно информация, за да се гарантира, че транспортът и съхранението на природен газ стават по начин, съвместим със сигурната и ефективна експлоатация на взаимосвързаната система; и

г) осигурява на ползвателите на системата информацията, която им е необходима за ефикасен достъп до системата.

2. Правилата, приети от операторите на газопреносни системи за балансиране на газопреносната система, са обективни, прозрачни и недискриминационни, включително правилата за таксуване на ползватели на техните мрежи за енергиен дисбаланс. Редът и условията, включително правилата и тарифите, за осигуряването на такива услуги от операторите на газопреносни системи, са постановени съобразно методика, която е съвместима с член 40, параграф 6 по недискриминационен и отразяващ разходите начин, и се публикуват.

3. Държавите-членки може да изискат от операторите на газопреносни системи да се съобразяват с минимални стандарти за поддръжката и развитието на газопреносната система, включително капацитети за създаване на взаимни връзки.

4. Операторите на газопреносни системи набавят енергията, която използват за осъществяване на дейността си, по прозрачни, недискриминационни и пазарно основани процедури.

Член 14

Независими системни оператори

1. Когато газопреносната система принадлежи на вертикално интегрирано предприятие на … (*), държавите-членки може да вземат решение да не прилагат член 9, параграф 1 и да определят независим системен оператор по предложение на собственика на газопреносната система. Такова определяне подлежи на одобрение от Комисията.

2. Държавата-членка може да одобрява и определя независим системен оператор само когато:

а) кандидатът за оператор е показал, че отговаря на изискванията на член 9, параграф 1, букви б), в) и г);

б) кандидатът за оператор е показал, че разполага с финансовите, техническите, физическите и човешките ресурси, необходими за изпълнението на задачите му по член 13;

в) кандидатът за оператор се е ангажирал да спазва 10-годишния план за развитие на мрежата, чието изпълнение се контролира от регулаторния орган;

(*) Датата на влизане в сила на настоящата директива.

г) собственикът на газопреносна система е показал способността си да изпълнява задълженията си по параграф 5. За тази цел същият представя всички проекти на договорни споразумения с предприятието-кандидат и с всички други заинтересовани образувания;

д) кандидатът за оператор е доказал способността си да изпълнява задълженията си съгласно Регламент (ЕО) № …/2009, включително сътрудничеството между оператори на газопреносни системи на европейско и регионално равнище.

3. Държавите-членки одобряват и определят за независими системни оператори предприятията, които са сертифицирани от регулаторния орган, че отговарят на изискванията на член 11 и член 14, параграф 2. Прилага се процедурата за сертифициране по член 10 от настоящата директива и член 3 от Регламент (ЕО) № …/2009 или по член 11 настоящата директива.

4. Всеки независим системен оператор отговаря за осигуряването и управлението на достъпа на трети страни, включително за събирането на такси за достъп и претоварване, както и за експлоатацията, поддръжката и развитието на газопреносната система и за осигуряването на дългосрочната способност на системата да отговаря на разумното търсене чрез инвестиционно планиране. Когато разработва преносната система, независимият системен оператор отговаря за планирането (включително за процедурите за получаване на разрешения), изграждането и пускането в експлоатация на новата инфраструктура. За тази цел независимият системен оператор действа като оператор на газопреносна система съгласно разпоредбите на настоящата глава. Собственикът на газопреносни системи не отговаря за предоставянето и управлението на достъпа на трети страни, нито за инвестиционното планиране.

5. Когато бъде определен независимият системен оператор, собственикът на газопреносната система:

а) осигурява необходимото сътрудничество и помощ на независимия системен оператор при изпълнението на задачите му, включително по-специално цялата необходима информация;

б) финансира инвестициите, които независимият системен оператор е решил да направи и които са одобрени от регулаторния орган, или дава съгласието си да бъдат финансирани от която и да е заинтересована страна, включително от независимия системен оператор. Регулаторният орган одобрява съответните финансови споразумения. Преди такова одобрение регулаторният орган се консултира със собственика на преносната система и други заинтересовани страни;

в) осигурява покритието на отговорността, която е свързана с мрежовите активи, с изключение на отговорността, която е свързана със задачите на независимия системен оператор; и

г) осигурява гаранциите, необходими за улесняване на финансирането на всички разширения на мрежата с изключение на инвестициите, за които в съответствие с буква б) е дал съгласието си да бъдат финансирани от която и да е заинтересована страна, включително от независимия системен оператор.

6. Съответният национален орган по конкуренция, действащ в тясно сътрудничество с регулаторния орган, разполага с всички необходими правомощия за ефективен надзор над изпълнението на задълженията на собственика на газопреносна система съгласно параграф 5.

Член 15

Отделяне на собствениците на газопреносни системи и операторите на системи за съхранение

1. Собственикът на газопреносна система, в случаите, когато има определен независим системен оператор и операторът на система за съхранение, които са част от вертикално интегрирани предприятия, са независими най-малко по отношение на правната си форма, организацията и вземането на решения от други дейности, които не са свързани с преноса, разпределението и съхранението.

Настоящият член се прилага само по отношение на съоръженията за съхранение, които са технически и/или икономически необходими за осигуряването на ефективен достъп до мрежата за доставка за клиентите съгласно член 32.

2. За да се осигури независимостта на собствениците на газопреносни системи и операторите на системи за съхранение съгласно параграф 1, се прилагат следните минимални критерии:

а) лицата, отговорни за управлението на собственика на газопреносна система и оператора на система за съхранение, не участват в дружествени структури на интегрираното предприятие за природен газ, отговарящи пряко или непряко за ежедневното функциониране на производството, и доставката на природен газ;

б) вземат се подходящи мерки, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, които отговарят за управлението на собствениците на газопреносни системи и на операторите на системи за съхранение, се вземат предвид по начин, осигуряващ способността им да действат независимо;

в) операторът на система за съхранение притежава ефективни, независими от интегрираното предприятие за природен газ, права за вземане на решения относно активите, които са необходими за експлоатацията, поддръжката или развитието на съоръжения за съхранение. Това не пречи на съществуването на подходящи координационни механизми, които да гарантират защитата на икономическите и управленските надзорни права на дружеството-майка по отношение на възвръщаемостта в нейно дъщерно дружество на активите, регулирани непряко в съответствие с член 40, параграф 6. По-специално, това позволява на дружеството-майка да одобрява годишния финансов план, или всеки еквивалентен инструмент, на оператора на система за съхранение и да поставя глобални ограничения върху степента на задлъжнялост на своето дъщерно дружество. На дружеството-майка не се разрешава да дава нареждания нито по отношение на ежедневните операции, нито по отношение на отделните решения относно изграждането или модернизирането на съоръженията на съхранение, които не надхвърлят обхвата на одобрения финансов план или еквивалентен инструмент; и

г) собственикът на газопреносна система и операторът на система за съхранение въвеждат програма за съответствие, в която се определят мерките за недопускане на дискриминационно поведение, и гарантират, че спазването се контролира по подходящ начин. Програмата за съответствие определя конкретните задължения на служителите за постигането на тези цели. Лицето или органът, отговарящ за спазването на горепосочената програма, представя на регулаторния орган годишен доклад, в който са посочени взетите мерки, и който се публикува.

3. Комисията може да приеме насоки за осигуряване на пълно и ефективно изпълнение на изискванията на параграф 2 от настоящия член от собственика на газопреносна система и оператора на система за съхранение. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива, чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 50, параграф 3.

Член 16

Поверителност за операторите на газопреносни системи и собствениците на газопреносни системи

1. Без да се засяга член 29 или други правни задължения за разкриване на информация, всеки оператор на газопреносна система, оператор на система за съхранение и/или за ВПГ и всеки собственик на газопреносна система запазва поверителността на чувствителната търговска информация, получена при извършването на дейността си, и предотвратява разкриването по дискриминационен начин на информация за собствената си дейност, която може да доведе до търговски предимства. По-специално той не разкрива никаква чувствителна търговска информация на останалите части от предприятието, освен ако това не е необходимо за сключването на търговска сделка. За да се осигури изцяло спазването на правилата за отделяне на информацията, държавите-членки гарантират също така, че собственикът на газопреносната система, включително в случай на комбиниран оператор, операторът на газоразпределителна система и останалата част от предприятието не използват съвместни служби, като съвместни правни служби, освен служби с чисто административни или ИТ функции.

2. Операторите на газопреносни системи, на системи за съхранение и/или за ВПГ, в контекста на продажбите или покупките на природен газ от свързани с тях предприятия, нямат право да злоупотребяват с чувствителна търговска информация, получена от трети страни при осигуряването или договарянето на достъп до системата.

ГЛАВА IV

Независим оператор на газопреносна система

Член 17

Активи, оборудване, персонал и самоличност

1. Операторите на газопреносни системи разполагат с човешките, техническите, физическите и финансовите ресурси, необходими за изпълнение на задълженията си по настоящата директива и за извършване на дейността пренос на природен газ, по-специално:

а) активите, необходими за дейността по пренос на природен газ, включително газопреносната система, са собственост на оператора на газопреносната система;

б) персоналът, необходим за дейността по пренос на природен газ, включително изпълнението на всички фирмени задачи, се наема на работа от оператора на газопреносната система;

в) забранява се наемането на персонал или предоставянето на услуги от или за други части на вертикално интегрираното предприятие. Операторът на газопреносна система въпреки това може да предоставя услуги на вертикално интегрираното предприятие, доколкото:

i) предоставянето на тези услуги не води до дискриминация между ползвателите на системата, те са достъпни за всички ползватели на системата при еднакви условия и не ограничават, не нарушават, нито възпрепятстват конкуренцията при производството или доставката; и

ii) редът и условията на предоставянето на тези услуги са одобрени от регулаторния орган.

г) Без да се засягат решенията на надзорния орган по член 20, достатъчно финансови ресурси за бъдещи инвестиционни проекти и/или за подмяна на съществуващи активи се предоставят своевременно на оператора на газопреносна система от вертикално интегрираното предприятие по съответно искане от оператора на газопреносната система.

2. Дейността по пренос на природен газ включва поне следните задачи в допълнение към изброените в член 13:

а) представляването на оператора на газопреносната система и контакти с трети страни и с регулаторните органи;

б) представляването на оператора на газопреносна система в рамките на Европейската мрежа на операторите на газопреносни системи („ЕМОПС за газ“);

в) предоставянето и управлението на достъпа на трети страни на недискриминационна основа между ползватели на системата или групи от ползватели на системата;

г) събирането на всички свързани с преноса такси, включително такси за достъп, изравнителни такси за допълнителни услуги като например преработване на природния газ, закупуване на услуги (балансиране на разходи, енергия за покриване на загуби);

д) експлоатацията, поддръжката и развитието на сигурна, ефикасна и икономична газопреносна система;

е) инвестиционно планиране, което да осигури дълготрайния капацитет на системата да покрива в разумни граници търсенето и да гарантира сигурността на доставките;

ж) създаването на подходящи съвместни предприятия, включително с един или повече оператори на газопреносни системи, борси за обмен на природен газ и другите съответни участници с цел да се развива създаването на регионални пазари или да се улеснява процесът на либерализация; и

з) всички корпоративни услуги, включително правни услуги, счетоводство и ИТ услуги.

3. Операторите на газопреносни системи се организират под правната форма на дружества с ограничена отговорност, както е посочено в член 1 от Директива 68/151/ЕИО на Съвета ([1]).

([1]) Първа директива 68/151/ЕИО на Съвета от 9 март 1968 г. за съгласуване на гаранциите за защита на интересите на съдружниците и на трети лица, които държавите-членки изискват от дружествата по смисъла на член 58, втори параграф от Договора с цел тези гаранции да станат равностойни на цялата територия на Общността (ОВ L 65, 14.3.1968 г., стр. 8).

4. Чрез своята корпоративна самоличност, комуникации, търговски марки и сгради, операторът на газопреносна система не създава объркване по отношение на отделната самоличност на вертикално интегрираното предприятие или на всяка негова съставна част.

5. Операторът на газопреносна система не използва общи ИТ системи или оборудване, сгради и системи за сигурност на достъпа с никоя част от вертикално интегрираното предприятие, нито използва същите консултанти или външни изпълнители за ИТ системи или оборудването, и за системите за сигурност на достъпа.

6. Сметките на операторите на газопреносни системи подлежат на одит от страна на одитор, различен от този на вертикално интегрираното предприятие или на която и да е негова част.

Член 18

Независимост на оператора на газопреносна система

1. Без да се засягат решенията на надзорния орган съгласно член 20, операторът на газопреносна система:

а) ефективни права за вземане на решения, независими от вертикално интегрираното предприятие, по отношение на активите, необходими за експлоатацията, поддръжката и развитието на преносната система; и

б) правомощия да набира средства на капиталовия пазар, по-специално чрез заем или увеличаване на капитала.

2. Операторът на газопреносна система по всяко време действа така, че да осигури наличността на необходимите му ресурси за изпълнение на дейността по преноса по подходящ и ефективен начин и за развитие и поддръжка на ефективна, сигурна и икономична газопреносна система.

3. Дъщерни предприятия на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващи функциите по производство или доставка, не притежават пряко или непряко дялово участие в оператора на газопреносната система. Операторът на газопреносна система не притежава нито пряко, нито непряко дялово участие в никое дъщерно предприятие на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващо функциите по производство или доставка, нито получава дивиденти или други финансови облаги от това дъщерно предприятие.

4. Цялостната управленска структура и устава на дружеството на оператора на газопреносна система гарантират ефективната независимост на оператора на газопреносна система съгласно настоящата глава. Вертикално интегрираното предприятие не определя пряко или непряко конкурентното поведение на оператора на газопреносна система по отношение на текущите дейности на оператора на газопреносна система и управлението на мрежата, или по отношение на дейностите, необходими за изготвянето на 10-годишния план за развитие на мрежата, разработен съгласно член 22.

5. При изпълнение на задачите им по член 13 и член 17, параграф 2 от настоящата директива, и в съответствие с член 13, параграф 1, член 14, параграф 1, буква а), член 16, параграфи 2, 3 и 5, член 18, параграф 6 и член 21, параграф 1 от Регламент (ЕО) № …/2009, операторите на преносни системи не упражняват дискриминация спрямо различни лица или образувания, нито ограничават, нарушават или възпрепятстват конкуренцията в производството или доставките.

6. Всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система, включително заеми, предоставяни от оператора на газопреносна система на вертикално интегрираното предприятие, се осъществяват при пазарни условия. Операторът на газопреносна система съхранява подробна документация за тези търговски и финансови отношения и при поискване предоставя достъп до нея на регулаторния орган.

7. Операторът на газопреносна система представя за одобрение от регулаторния орган всички търговски и финансови споразумения с вертикално интегрираното предприятие.

8. Операторът на газопреносна система информира регулаторния орган за финансовите ресурси, посочени в член 17, параграф 1, буква г), които се предоставят за бъдещи инвестиционни проекти и/или за подмяна на съществуващи активи.

9. Вертикално интегрираното предприятие се въздържа от всякакво действие, което възпрепятства или увреждa оператора на преносна мрежа при изпълнението на задълженията му съгласно настоящата глава, нито изисква от оператора на газопреносна система да иска разрешение от вертикално интегрираното предприятие, за да изпълнява тези задължения.

10. Предприятие, сертифицирано от регулаторния орган като изпълняващо изискванията по настоящата глава, се одобрява и определя за оператор на газопреносна система от съответната държава-членка. Прилага се процедурата за сертифициране, предвидена или в член 10 от настоящата директива и член 3 от Регламент (ЕО) № …/2009 или в член 11 от настоящата директива.

Член 19

Независимост на персонала и ръководството на оператора на газопреносна система

1. Решения, свързани с назначаването и подновяването на договори, условията на работа, включително възнаграждението и прекратяването на мандата на лицата, отговарящи за управлението и/или на членовете на административните органи на оператора на газопреносна система, се вземат от надзорния орган на оператора на газопреносна система, определен съгласно член 20.

2. Самоличността и условията, които уреждат мандата, продължителността му и прекратяването му за лицата, определени от надзорния орган за назначаване или подновяване на договорите им като отговарящи за оперативното управление и/или като членове на административните органи на оператора на газопреносна система, както и основанията за всяко предлагано решение за прекратяване на такъв мандат, се нотифицират на регулаторния орган. Тези условия и решенията, посочени в параграф 1, придобиват обвързваща сила ако в срок от три седмици след нотификацията им регулаторният орган не е възразил срещу тях.

Регулаторният орган може да възрази срещу решенията, посочени в параграф 1, когато:

а) възникнат съмнения относно професионалната независимост на лицата, определени като отговарящи за управлението и/или като членове на административни органи; или

б) в случай на предсрочно прекратяване на мандат, съществуват съмнения относно основанията за такова предсрочно прекратяване.

3. В срок от три години преди назначаването на лицата, които отговарят за управлението и/или членовете на административните органи на оператора на газопреносна система, които подлежат на условията на настоящата алинея, не трябва да са заемали професионален пост или отговорна длъжност, да са имали интереси или делови отношения, пряко или непряко, с вертикално интегрираното предприятие или която и да е част от него, или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, различни от оператора на газопреносна система.

Първа алинея се прилага за мнозинството от лица, отговарящи за управлението и/или членовете на административните органи на оператора на преносната система.

Лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на административните органи на оператора на газопреносна система, които не подлежат на условията на първа алинея, не са упражнявали управленска или друга значима дейност във вертикално интегрираното предприятие за период от най-малко шест месеца преди назначаването им.

4. Лицата, отговарящи за управлението и/или членовете на административните органи и служителите на оператора на газопреносна система, не заемат нито професионален пост, нито отговорна длъжност, нямат интереси, нито делови отношения, пряко или непряко, с която и да е друга част от вертикално интегрираното предприятие или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции.

5. Лицата, отговарящи за управлението и/или членовете на административните органи и служителите на оператора на газопреносна система, нямат интереси, нито получават финансови облаги, пряко или непряко, от която и да е част от вертикално интегрираното предприятие, различна от оператора на газопреносна система. Тяхното възнаграждение не зависи от дейностите или резултатите на вертикално интегрираното предприятие, различни от тези на оператора на газопреносна система.

6. На лицата, отговарящи за управлението и/или на членовете на административните органи на оператора на газопреносна система, се гарантират ефективни права за обжалване пред регулаторния орган срещу предсрочно прекратяване на мандата им.

7. След прекратяването на мандата им в оператора на газопреносна система лицата, отговарящи за управлението и/или членовете на административните органи, не могат да заемат нито професионален пост, нито отговорна длъжност, нямат интереси, нито делови отношения с която и да е част от вертикално интегрираното предприятие, различна от оператора на газопреносна система, нито с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, в продължение на не по-малко от четири години.

8. Параграф 3, втора алинея и параграф 7 се прилагат за всички лица, участващи в оперативното управление, както и към тези, които им докладват директно по въпроси, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата.

Член 20

Надзорен орган

1. Операторът на газопреносна система има надзорен орган, натоварен да взема решенията, които могат съществено да повлияят върху стойността на активите на акционерите в оператора на газопреносна система, по-специално решенията, свързани с одобрението на годишните и дългосрочните финансови планове, нивото на задлъжнялост на оператора на газопреносна система и размера на дивидентите, които се разпределят между акционерите. Решенията, попадащи в обхвата на компетентност на надзорния орган, изключват тези, които са свързани с текущите дейности на оператора на газопреносна система и управлението на мрежата, и с дейностите, необходими за изготвяне на 10-годишния план за развитие на мрежата, разработен съгласно член 22.

2. Надзорният орган е съставен от членове, представляващи вертикално интегрираното предприятие, членове, представляващи акционери на трети страни и, когато съответното законодателство на държавата-членка предвижда това, членове, представляващи други заинтересовани страни, например служителите в оператора на газопреносна система.

3. Член 19, параграф 2, първа алинея, член 19, параграф 3, първа алинея и член 19, параграфи 4—7 се прилагат поне за половината от членовете на надзорния орган минус един.

Член 19, параграф 2, втора алинея, буква а) се прилага за всички членове на надзорния орган.

Член 21

Програма за съответствие и отговорник по съответствието

1. Държавите-членки гарантират, че операторите на газопреносни системи въвеждат и изпълняват програма за съответствие, в която се определят мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и гарантират, че спазването на тази програма се контролира по подходящ начин. Програмата за съответствие определя конкретните задължения на служителите за постигането на тези цели. Тя подлежи на одобрение от регулаторния орган. Без да се засягат правомощията на националния регулатор, спазването на програмата се контролира независимо от отговорника по съответствието.

2. Надзорният орган назначава отговорник по съответствието. Отговорникът по съответствието може да бъде физическо или юридическо лице. Член 19, параграфи 2—7 се прилага за отговорника по съответствието. Регулаторният орган може да възрази срещу назначаването на отговорник по съответствието на основание липса на независимост или на професионални способности.

3. Отговорникът по съответствието отговаря за:

а) наблюдение на изпълнението на програмата за съответствие;

б) изготвяне на ежегоден доклад, в който се посочват мерките, предприети за изпълнение на програмата за съответствие, и представяне на доклада на регулаторния орган;

в) докладване пред надзорния орган и отправяне на препоръки относно програмата за съответствие и изпълнението ѝ;

г) нотифициране на регулаторния орган относно всички значителни нарушения по отношение на изпълнението на програмата за съответствие; и

д) докладване пред регулаторния орган за всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносната система.

4. Отговорникът по съответствието представя на регулаторния орган предлаганите решения относно инвестиционния план или отделните инвестиции в мрежата. Това задължение се изпълнява най-късно когато ръководството и/или компетентният административен орган на оператора на газопреносната система представи тези документи на надзорния орган.

5. В случай че вертикално интегрираното предприятие на своето общо събрание или чрез гласуване на членовете на определения от него надзорен орган е осуетило приемането на дадено решение, с което е причинило възпрепятстване или забавяне на инвестиции в мрежата, отговорникът по съответствието докладва за това пред регулаторния орган.

6. Условията, които уреждат мандата или условията на заетост на отговорника по съответствието, подлежат на одобрение от регулаторния орган и осигуряват независимостта на отговорника по съответствието.

7. Отговорникът по съответствието докладва редовно, устно или писмено, пред регулаторния орган и има право да докладва редовно, устно или писмено, пред надзорния орган на оператора на газопреносна система.

8. Отговорникът по съответствието може да присъства на всички заседания на управителните или административните органи на оператора на газопреносната система, както и на заседанията на надзорния орган и на общото събрание. Отговорникът по съответствието присъства на всички заседания, на които се разискват следните въпроси:

а) условията за достъп до мрежата, определени в Регламент (ЕО) № …/2009, по-специално по отношение на тарифи, услуги, свързани с достъп на трети страни, разпределение на капацитет, управление на претоварването, прозрачност, балансиране и вторични пазари;

б) проектите, целящи експлоатация, поддръжка и развитие на газопреносната система, включително инвестициите в нови газопреносни връзки, в увеличаване на капацитета и в оптимизиране на съществуващия капацитет;

в) закупуването или продажбите на енергия, необходими за експлоатацията на газопреносната система.

9. Отговорникът по съответствието контролира спазването на член 16 от страна на оператора на газопреносна система.

10. Отговорникът по съответствието разполага с достъп до цялата необходима информация и до помещенията на оператора на газопреносна система, както и до цялата информация, нужна за изпълнението на неговите задачи.

11. След предварително одобрение от регулаторния орган, надзорният орган може да освободи от длъжност отговорника по съответствието

12. Отговорникът по съответствието има достъп до помещенията на оператора на газопреносна система, без да е необходимо предварително известяване.

Член 22

План за развитие на мрежата и правомощия за вземане на инвестиционни решения

1. Всяка година операторите на газопреносни системи представят на регулаторния орган 10-годишен план за развитие на мрежата, основан на съществуващите и прогнозираните търсене и предлагане, след консултация с всички съответни заинтересовани страни. Планът съдържа ефикасни мерки с оглед гарантиране на адекватността на системата и сигурността на доставките.

2. По-конкретно 10-годишният план за развитие на мрежата:

а) показва на участниците в пазара основната инфраструктура за пренос, която трябва да се изгради или осъвремени през следващите 10 години;

б) съдържа всички инвестиции, за които вече е взето решение, и определя новите инвестиции, които трябва да бъдат направени през следващите три години; и

в) предвижда график за всички инвестиционни проекти.

3. При изготвянето на 10-годишния план за развитие на мрежата операторът на газопреносната система прави разумни предвиждания за развитието на производството, доставките, потреблението и обмена с други държави, като взема предвид инвестиционните планове за регионалните мрежи и мрежите в цялата Общност, както и инвестиционните планове за съоръжения за съхранение и съоръжения за регазификация на ВПГ.

4. Регулаторният орган се консултира с всички настоящи или потенциални ползватели на системата относно 10-годишния план за развитие на мрежата по открит и прозрачен начин. От лицата или предприятията, които твърдят, че са потенциални ползватели на системата, може да бъде поискано да обосноват твърденията си. Регулаторният орган публикува резултата от процеса на консултации, и в частност възможните нужди от инвестиции.

5. Регулаторният орган проучва дали 10-годишният план за развитие на мрежата обхваща всички нужди от инвестиции, идентифицирани в процеса на консултации, и дали той е в съответствие с необвързващия 10-годишен план за развитие на мрежата в цялата Общност, посочен в член 8, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕО) № …/2009. Ако се породят съмнения относно съответствието с необвързващия 10-годишен план за развитие на мрежата в цялата Общност, регулаторният орган се консултира с Агенцията. Регулаторният орган може да поиска от оператора на газопреносната система да измени своя план.

6. Регулаторният орган наблюдава и оценява изпълнението на 10-годишния план за развитие на мрежата.

7. При обстоятелства, при които операторът на газопреносна система, освен ако не са налице наложителни причини извън неговия контрол, не извърши инвестиция, която съгласно 10-годишния план за развитие на мрежата е следвало да бъде извършена в следващите три години, държавите-членки гарантират, че от регулаторния орган се изисква да предприеме поне една от следните мерки, които да гарантират извършването на такава инвестиция, ако все още е подходящо да бъде направена въз основа на най-новия 10-годишен план за развитие на мрежата:

а) да поиска от оператора на газопреносна система да извърши въпросните инвестиции;

б) да организира за въпросната инвестиция тръжна процедура, открита за всички инвеститори; или

в) да задължи оператора на газопреносна система да приеме увеличение на капитала, за да финансира необходимите инвестиции, и да позволи на независими инвеститори участие в капитала.

При упражняване на правомощията си по първа алинея, буква б), регулаторният орган може да задължи оператора на газопреносната система да приеме едно или повече от следните:

а) финансиране от всяка трета страна;

б) изграждане от всяка трета страна;

в) изграждане на съответните нови активи самостоятелно;

г) експлоатация на съответните нови активи самостоятелно.

Операторът на газопреносна система предоставя на инвеститорите цялата информация, необходима за осъществяване на инвестицията, свързва нови активи с газопреносната мрежа и като цяло полага всички усилия да улесни изпълнението на инвестиционния проект.

Съответните финансови договорености подлежат на одобрение от регулаторния орган.

8. Когато регулаторният орган е упражнил правомощията си по параграф 7, първа алинея, съответните тарифни разпоредби обхващат разходите по въпросната инвестиция.

Член 23

Правомощия за вземане на решение по отношение на свързването на съоръжения за съхранение, на съоръжения за регазификация на ВПГ и на промишлени клиенти към газопреносната система

1. Операторът на газопреносна система е длъжен да определи и публикува прозрачни и ефикасни процедури и тарифи за недискриминационно свързване на съоръжения за съхранение, на съоръжения за регазификация на ВПГ и на промишлени клиенти към газопреносната система. Тези процедури подлежат на одобрение от регулаторния орган.

2. Операторът на газопреносна система няма право да откаже свързването на ново съоръжение за съхранение, съоръжение за регазификация на ВПГ или промишлен клиент на основание, че са възможни бъдещи ограничения на наличния капацитет на мрежата или допълнителни разходи, свързани с необходимото увеличение на капацитета. Операторът на газопреносната система осигурява достатъчен входен и източен капацитет за новите връзки.

ГЛАВА V

Разпределение и доставки

Член 24

Определяне на оператори на газоразпределителни системи

Държавите-членки определят сами или изискват от предприятия, които притежават или отговорят за газоразпределителни системи, да определят, за срок определен от държавите-членки, съобразявайки се с ефективността и икономическия баланс, един или повече оператори на газоразпределителни системи и да гарантират, че тези оператори действат в съответствие с членове 25, 26 и 27.

Член 25

Задачи на операторите на газоразпределителни системи

1. Всеки оператор на газоразпределителна система експлоатира, поддържа и развива в пазарни условия сигурна, надеждна и ефективна мрежа, като се съобразява надлежно с околната среда.

2. Независимо от случая, операторът на газоразпределителната система не дискриминира ползвателите или групи ползватели на системата, особено в полза на свързаните с него предприятия.

3. Всеки оператор на газоразпределителна система предоставя на оператора на друга газоразпределителна система, на газопреносна система, на система за ВПГ и/или на система за съхранение, достатъчно информация, за да се гарантира, че транспортът и съхранението на природен газ стават по начин, който е съвместим със сигурната и ефективна работа на взаимосвързаната система.

4. Всеки оператор на газоразпределителна система осигурява на ползвателите на системата информацията, която им е необходима за ефективен достъп до системата.

5. Когато оператор на газоразпределителна система отговаря за балансиране на газоразпределителната система, приетите от тях правила за тази цел следва да бъдат обективни, прозрачни и недискриминационни, включително правилата за таксуване на ползвателите на системата за енергиен дисбаланс. Редът и условията за предоставянето на такива услуги от операторите на газоразпределителни системи, включително правилата и тарифите, се установяват съгласно методика, съвместима с член 40, параграф 6, по недискриминационен и съобразен с разходите начин, като тези условия се публикуват.

Член 26

Отделяне на операторите на газоразпределителни системи

1. Когато операторът на газоразпределителната система е част от вертикално интегрирано предприятие, той е независим поне по отношение на правната си форма, организацията и вземането на решения от други дейности, които не са свързани с разпределението. Тези правила не създават задължение за отделяне на собствеността върху активите на газоразпределителната система от вертикално интегрираното предприятие.

2. В допълнение към изискванията по параграф 1, когато операторът на газоразпределителната система е част от вертикално интегрирано предприятие, той е независим по отношение на организацията и вземането на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределението. За да се постигне това, се прилагат следните минимални критерии:

а) тези лица, които отговарят за управлението на оператора на газоразпределителната система, не трябва да участват във дружествени структури на интегрираното предприятие за природен газ, които отговарят, пряко или непряко, за ежедневната работа по производството, преноса и доставката на природен газ;

б) следва да се вземат подходящи мерки, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, които отговарят за управлението на оператора на газоразпределителната система, се зачитат по начин, който гарантира, че те са способни да действат независимо;

в) операторът на газоразпределителната система трябва да притежава ефективни права за вземане на решения, независими от интегрираното предприятие за природен газ, относно активите, които са необходими за експлоатацията, поддръжката или развитието на мрежата. За да изпълнява тези задачи, операторът на газоразпределителна система разполага с необходимите ресурси, включително човешки, технически, финансови и физически ресурси. Това не следва да възпрепятства съществуването на подходящи координационни механизми, които да гарантират защитата в дъщерните дружества на икономическите и управленско-надзорните права на дружеството-майка по отношение възвръщаемостта върху активите, регулирани непряко в съответствие с член 40, параграф 6. По-специално, това дава възможност на дружеството-майка да одобрява годишния финансов план, или еквивалентен инструмент, на оператора на газоразпределителната система и да поставя глобални ограничения върху нивото на задлъжнялост на дъщерното дружество. Не се допуска дружеството-майка да дава указания относно текущата дейност или по отношение на отделни решения, свързани с изграждането или модернизирането на тръбопроводи за разпределение, които не надвишават условията на одобрения финансов план или равностоен документ; и

г) операторът на газоразпределителната система трябва да въведе програма за съответствие, в която са посочени взетите мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и гарантира, че спазването ѝ се контролира по подходящ начин. Програмата за съответствие определя конкретните задължения на служителите за изпълнението на тази цел. Лицето или органът, отговарящ за наблюдението на програмата за съответствие, отговорникът по съответствието на оператора на газопреносната система, представя на регулаторния орган посочен в член 38, параграф 1, годишен доклад, в който са посочени взетите мерки, и който се публикува. Отговорникът по съответствието на оператора на газопреносната система има пълна независимост и достъп до цялата информация за оператора на газоразпределителна система и всяко свързано с него предприятие, необходими за изпълнението на задачите му.

3. Когато операторът на газоразпределителна система е част от вертикално интегрирано предприятие, държавите-членки гарантират, че дейността му се следи, така че да не може да се възползва от вертикалната си интеграция с цел нарушаване на конкуренцията. По-специално вертикално интегрираният оператор на газоразпределителна система няма право в комуникациите си и при използването на търговската си марка да създава възможност за объркване относно отделната идентичност на клона за доставка на вертикално интегрираното предприятие.

4. Държавите-членки може да решат да не прилагат параграфи 1, 2 и 3 за интегрирани предприятия за природен газ, които обслужват по-малко от 100 000 свързани клиенти.

Член 27

Задължения за поверителност за операторите на газоразпределителни системи

1. Без да се засяга член 29 или други правни задължения за разкриване на информация, всеки оператор на газоразпределителна система запазва поверителността на търговски чувствителната информация, получена при извършването на дейността му, и предотвратява разкриването по дискриминационен начин на информация относно собствената му дейност, която може да доведе до търговски предимства.

2. Операторите на газоразпределителни системи, в контекста на продажбите или покупките на природен газ от свързани с тях предприятия, не злоупотребяват с търговски чувствителна информация, получена от трети страни при осигуряването или договарянето на достъп до системата.

Член 28

Комбиниран оператор

Член 26, параграф 1 не възпрепятства дейността на комбиниран пренос, система за ВПГ, оператор на системи за съхранение и на газоразпределителна система, при условие че този оператор спазва разпоредбите на членове 9, параграф 1 или 14 и 15, или глава IV, или попада в обхвата на член 48, параграф 6.

ГЛАВА VI

Отделяне и прозрачност на счетоводните отчети

Член 29

Право на достъп до счетоводните отчети

1. Държавите-членки или всеки компетентен орган, който те определят, включително регулаторните органи, посочени в член 38, параграф 1 и органите, отговорни за разрешаване на спорове, посочени в член 33, параграф 3, доколкото е необходимо за осъществяване на тяхната дейност, имат право на достъп до счетоводните отчети на предприятията за природен газ, както е посочено в член 30.

2. Държавите-членки и всеки компетентен орган, който те определят, включително регулаторните органи, посочени в член 38, параграф 1 и органите, отговорни за разрешаване на спорове, запазват поверителността на търговски чувствителната информация. Държавите-членки може да предвидят разкриване на такава информация, когато това е необходимо, за да могат компетентните органи да изпълняват функциите си.

Член 30

Отделяне на счетоводните отчети

1. Държавите-членки предприемат необходимите стъпки, за да гарантират, че счетоводните отчети на предприятията за природен газ се водят според разпоредбите на параграфи 2—5 от настоящия член. В случай, че предприятията за природен газ се възползват от дерогация от тази разпоредба на базата на член 48, параграфи 2 и 4, те следва поне да водят вътрешното си счетоводство съгласно настоящия член.

2. Предприятията за природен газ, независимо от системата си на собственост или правната си форма, съставят, представят за одит и публикуват своите годишни счетоводни отчети в съответствие с разпоредбите на националното право относно годишните отчети на дружества с ограничена отговорност, приети в съответствие с Четвъртата директива 78/660/ЕИО на Съвета от 25 юли 1978 г., въз основа на член 44, параграф 2, буква ж) (*) от Договора за годишните счетоводни отчети на някои видове дружества ([1]).

Предприятията, които не са правно задължени да публикуват годишните си счетоводни отчети, съхраняват копие от тях на разположение на обществеността в централното си управление.

3. Предприятията за природен газ водят във вътрешното си счетоводство отделни счетоводни отчети за всяка от дейностите си по пренос, разпределение, ВПГ и съхранение, както би се изисквало от тях, ако въпросните дейности се извършваха от отделни предприятия, с оглед избягване на дискриминация, кръстосано субсидиране и нарушаване на конкуренцията. Те водят също така счетоводни отчети, които може да бъдат консолидирани, за други газови дейности, които не са свързани с пренос, разпределение, ВПГ и съхранение. До 1 юли 2007 г., те водят отделни счетоводни отчети за дейностите по доставка на привилегировани клиенти и дейностите по доставка на непривилегировани клиенти. Приходите от собствеността на газопреносната или газоразпределителната мрежа се посочват в счетоводните отчети. Когато е подходящо, те водят консолидирани счетоводни отчети за други дейности, несвързани с природния газ. Вътрешното счетоводство включва баланс и отчет за приходите и разходите за всяка дейност.

4. Одитът, посочен в параграф 2, проверява по-специално дали се спазва задължението за избягване на дискриминация и кръстосано субсидиране, посочено в параграф 3.

5. В своето вътрешно счетоводство предприятията уточняват правилата за разпределение на активи и пасиви, разходи и приходи, а така също и за амортизация, без нарушаване на национално приложимите счетоводни правила, които те спазват при изготвянето на отделните счетоводни отчети по параграф 3. Тези вътрешни правила може да се променят само в изключителни случаи. Такива промени се посочват и надлежно обосновават.

6. В годишните счетоводни отчети се отбелязва всяка сделка с определен обем, осъществявана със свързани предприятия.

(*) Заглавието на Директива 78/660/ЕИО е коригирано, за да се вземе предвид преномерирането на членовете на Договора за създаване на Европейската общност в съответствие с член 12 от Договора от Амстердам; първоначалното позоваване е на член 54, параграф 3, буква ж).

([1]) ОВ L 222, 14.8.1978 г., стр. 11.

ГЛАВА VII

Организация на достъпа до системата

Член 31

Достъп на трети страни

1. Държавите-членки осигуряват прилагането на система за достъп на трети страни до газопреносната и газоразпределителната система и съоръженията за ВПГ, на базата на публикувани тарифи, приложими за всички привилегировани клиенти, включително предприятията за доставка, и които се прилагат обективно и без дискриминация между ползвателите на системата. Държавите-членки гарантират, че тези тарифи, или методиките, които определят изчисляването им, са одобрени преди влизането им в сила в съответствие с член 40 от регулаторен орган, посочен в член 38, параграф 1 и че тези тарифи — и методиките, когато се одобряват само методиките — са публикувани преди влизането им в сила.

2. Операторите на газопреносни системи, имат достъп, ако е нужно за целта на извършването на дейността им, включително във връзка с трансграничен пренос, до мрежата на други оператори на газопреносни системи.

3. Разпоредбите на настоящата директива не възпрепятстват сключването на дългосрочни договори, при условие че те са съобразени с правилата за конкуренция на Общността.

Член 32

Достъп до съоръжения за съхранение

1. За организиране на достъп до съоръжения за съхранение и до временно съхранение, когато е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата с цел доставка на клиенти, както и за организирането на достъп до спомагателните услуги, държавите-членки могат да изберат едната от двете или и двете процедури, описани в параграфи 3 и 4. Тези процедури действат съгласно обективни, прозрачни и недискриминационни критерии. Държавите-членки определят и публикуват критериите, съгласно които се установява дали достъпът до съоръжения за съхранение и до временно съхранение е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата за доставка на клиенти. Държавите-членки правят обществено достояние или задължават операторите на газопреносни системи и на системи за съхранение да направят обществено достояние данните относно това кои съоръжения за съхранение или части от тях и какво временно съхранение се предлага съгласно различните процедури, посочени в параграфи 3 и 4.

2. Разпоредбите в параграф 1 не се прилагат за спомагателни услуги и временно съхранение, свързани със съоръжения за ВПГ и необходими за процеса на регазификация и последващата доставка към газопреносната система.

3. В случай на договорен достъп, държавите-членки вземат необходимите мерки, за да могат предприятията за природен газ и привилегированите клиенти вътре или извън територията, покрита от взаимосвързаната система, да договарят достъп до съоръжение за съхранение и до временно съхранение, когато то е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата, както и за организацията на достъп до други спомагателни услуги. Страните са задължени добросъвестно да договарят достъп до съоръжение за съхранение, до временно съхранение и до други спомагателни услуги.

Договорите за достъп до съоръжения за съхранение, до временно съхранение и до други спомагателни услуги се договарят със съответния оператор на система за съхранение или предприятията за природен газ. Държавите-членки изискват от операторите на системи за съхранение и предприятията за природен газ да публикуват основните си търговски условия за използването на съоръжения за съхранение, на временно съхранение и на други спомагателни услуги до … (*) след прилагането на настоящата директива и веднъж годишно през всяка следваща година.

4. В случай на регулиран достъп, държавите-членки вземат необходимите мерки, за да предоставят на предприятията за природен газ и привилегированите клиенти вътре или извън територията, покрита от взаимосвързаната система, право на достъп до съоръжения за съхранение, до временно съхранение и до други спомагателни услуги, на базата на публикувани тарифи и/или други условия и задължения за използването на тези съоръжения за съхранение и на временно съхранение, когато това е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата, както и за организацията на достъп до други спомагателни услуги. Правото на достъп за привилегировани клиенти може да бъде дадено, като им се предостави възможност да сключат договори за доставка с конкурентни предприятия за природен газ, различни от собственика и/или оператора на мрежата или свързано предприятие.

Член 33

Достъп до добивни тръбопроводни мрежи

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че предприятията за природен газ и привилегированите клиенти, където и да се намират, могат да получат достъп до добивни тръбопроводни мрежи, включително съоръжения, доставящи технически услуги, свързани с такъв достъп, в съответствие с настоящия член, с изключение на частите от такива мрежи и съоръжения, които се използват за местни добивни операции на площадка, където се добива газ. Мерките се нотифицират на Комисията в съответствие с разпоредбите на член 53.

2. Достъпът, посочен в параграф 1, се осигурява по начин, определен от държавата-членка съгласно съответните правни инструменти. Държавите-членки следват целите за честен и открит достъп, постигайки конкурентен пазар на природен газ и избягвайки всякаква злоупотреба с господстващо положение, като вземат под внимание сигурността и редовността на доставките, капацитета, който е или по разумен начин може да стане наличен, и опазването на околната среда. Следното може да бъде взето под внимание:

а) необходимостта да се откаже достъп когато има несъвместимост на техническите спецификации, която не може да бъде преодоляна по разумен начин;

б) необходимостта да се избегнат трудности, които не могат да бъдат преодолени по разумен начин и биха могли да причинят вреда на ефективния, текущ и планиран бъдещ добив на въглеводороди, включително такъв от полета с маргинална икономическа жизнеспособност;

в) необходимостта да се зачитат надлежно обоснованите разумни нужди на собственика или оператора на добивната тръбопроводна мрежа за транспортиране и преработка на газ и интересите на всички други потребители на добивната тръбопроводна мрежа или свързани преработващи или манипулационни съоръжения, които може да бъдат засегнати; както и

г) необходимостта да прилагат своите закони и административни процедури, в съответствие със законодателството на Общността, за даването на разрешение за добив или разработване на находища.

3. Държавите-членки осигуряват наличието на процедури за разрешаване на спорове, включително орган, който е независим от страните и има достъп до цялата необходима информация, за да може споровете, свързани с достъпа до добивни тръбопроводни мрежи, да бъдат разрешавани експедитивно, като се вземат под внимание критериите в параграф 2 и броя на страните, които може да вземат участие в договарянето на достъп до такива мрежи.

4. В случай на трансгранични спорове, се прилагат процедурите за разрешаване на спорове на държавата-членка, която има компетентност над добивната тръбопроводна мрежа, която отказва достъп. Когато, при трансгранични спорове, повече от една държава-членка покриват въпросната мрежа, съответните държави-членки се консултират взаимно с оглед осигуряване последователното прилагане на разпоредбите на настоящата директива.

Член 34

Отказ на достъп

1. Предприятията за природен газ може да откажат достъп до системата на базата на липса на капацитет, или когато достъпът до мрежата би могъл да им попречи да изпълняват задълженията за извършване на обществени услуги, посочени в член 3, параграф 2, които са им възложени, или на базата на сериозни икономически и финансови трудности с договори вземане-или-плащане, отчитайки критериите и процедурите, установени в член 47, и алтернативата, избрана от държавата-членка според параграф 1 от същия член. Предоставят се надлежно обосновани основания за такъв отказ.

2. Държавите-членки може да вземат необходимите мерки, за да гарантират, че предприятията за природен газ, които отказват достъп до системата на базата на липса на капацитет или липса на връзка, ще направят необходимите подобрения доколкото това е икономически целесъобразно или когато потенциален клиент има желание да заплати за това. В случаите, когато държавите-членки прилагат член 4, параграф 4, държавите-членки вземат такива мерки.

Член 35

Нова инфраструктура

1. Голяма нова газова инфраструктура, например междусистемните газопроводи, съоръженията за ВПГ и съоръженията за съхранение, при искане може за ограничен период от време да бъде освободена от разпоредбите на членове 9, 31, 32 и 33 и член 40, параграфи 6, 7 и 8, при следните условия:

а) инвестицията следва да поощрява конкуренцията в газовите доставки и да повишава сигурността на доставките;

(*) 6 месеца след срока за изпълнение, посочен в член 33, параграф 1 от Директива 2003/55/ЕО.

б) нивото на риска, свързан с инвестицията, трябва да е такова, че инвестицията не би била направена, ако не се предостави освобождаване;

в) инфраструктурата следва да е собственост на физическо или юридическо лице, което е отделено, поне по отношение на правната му форма, от операторите, в чиито системи ще се изгражда тази инфраструктура;

г) трябва да се събират такси от ползвателите на тази инфраструктура;

д) освобождаването не трябва да е във вреда на конкуренцията или на ефективното функциониране на вътрешния пазар за природен газ, или на ефективното функциониране на регулираната система, към която се присъединява инфраструктурата.

2. Параграф 1 се прилага и за значително увеличаване на капацитета на съществуваща инфраструктура и за модификации на такава инфраструктура, които дават възможност за развитието на нови източници на газови доставки.

3. Регулаторният орган, посочен глава VIII, може за всеки отделен случай да взема решение за освобождаването, посочено в параграфи 1 и 2.

4. Когато съответната инфраструктура е разположена на територията на повече от една държава-членка, Агенцията поема задачите, възложени на регулаторните органи на съответните държави-членки съгласно настоящия член. Това правило обаче се прилага само:

а) когато съответните регулаторни органи не са постигнали споразумение в срок от шест месеца от датата, на която е поискано освобождаване от последния от тези регулаторни органи; или

б) при съвместно искане от съответните регулаторни органи.

Съответните регулаторни органи може да отправят съвместно искане посоченият в първа алинея, буква а) срок да се удължи с не повече от шест месеца.

5. Дадено освобождаване може да покрие целия или част от капацитета на новата инфраструктура или на съществуващата инфраструктура със значително увеличен капацитет.

При вземането на решение за освобождаване за всеки отделен случай се разглежда необходимостта от налагане на условия относно продължителността на освобождаването и недискриминационния достъп до инфраструктурата. При вземането на решение относно тези условия особено внимание се обръща на допълнителния капацитет, които ще се изгради или на изменението на съществуващия капацитет, на времевия хоризонт на проекта и на националните особености.

Преди да вземе решение за освобождаване регулаторният орган взема решение за правилата и механизмите за управление и разпределяне на капацитета. Правилата изискват всички потенциални ползватели на инфраструктурата да бъдат поканени да изявят интерес при договарянето на капацитет преди извършването на разпределението на капацитета на новата инфраструктура, включително за собствени нужди. Регулаторният орган изисква правилата за управление на претоварването да включват задължението неизползваният капацитет да бъде предлаган на пазара, а ползвателите на инфраструктурата да имат право да търгуват договорения си капацитет на вторичния пазар. При оценката си на критериите, посочени в параграф 1, букви а), б) и д), регулаторният орган взема предвид резултатите от посочената по-горе процедура за разпределение на капацитет.

Решението за освобождаване, включително всички условия, посочени във четвърта алинея от настоящия параграф, следва да бъдат надлежно обосновани и публикувани.

6. Независимо от параграф 3, държавите-членки може да предвидят техният регулаторен орган или Агенцията, според случая, да представят на съответния орган в държавата-членка, за целите на официално решение, становище по молбата за освобождаване. Това становище се публикува заедно с решението.

7. Регулаторният орган незабавно изпраща на Комисията копие от всяка молба за освобождаване от момента на получаването ѝ. Компетентният орган незабавно нотифицира Комисията за решението и предоставя цялата свързана с него информация. Тази информация може да бъде предоставена на Комисията в обобщена форма, която да даде на Комисията възможност да достигне до добре обосновано решение. По-специално, информацията съдържа:

а) подробно изложените основанията, на базата на които регулаторният орган, или държавата-членка, е предоставил освобождаването, включително финансовата информация, обосноваваща необходимостта от освобождаването;

б) предприетия анализ на влиянието върху конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на природен газ в резултат от предоставянето на освобождаване;

в) причините за периода от време и дела на общия капацитет на въпросната инфраструктура за газ, за която се предоставя освобождаване;

г) резултата от консултациите със съответните регулаторни органи, когато освобождаването е свързано с междусистемен тръбопровод;

д) приноса на инфраструктурата за диверсификация на доставките на газ.

8. В срок от два месеца, започващ от деня на получаване на нотификацията Комисията може да вземе решение, изискващо от регулаторния орган да измени или отмени решението за освобождаване. Двумесечният срок може да бъде удължен с допълнителен срок от два месеца, когато Комисията търси допълнителна информация. Този допълнителен срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация. Първоначалният двумесечен срок може да бъде удължен и по взаимно съгласие на Комисията и регулаторния орган.

Когато изисканата информация не бъде предоставена в срока, предвиден в искането, нотификацията се счита за оттеглена, освен ако преди изтичането му този срок е бил удължен по взаимно съгласие на Комисията и регулаторния орган или ако регулаторният орган е нотифицирал чрез обосновано изявление Комисията, че счита нотификацията за пълна.

Регулаторният орган изпълнява решението на Комисията, като изменя или отменя решението за освобождаване в срок от едни месец, и информира съответно Комисията за това.

Комисията запазва поверителността на чувствителната търговска информация.

Одобрението на Комисията на решението за освобождаване губи силата си две години след приемането му, ако в рамките на този период все още не е започнало изграждането на инфраструктурата, и пет години от приемането му, ако инфраструктурата не е въведена в експлоатация.

9. Комисията може да приеме насоки за прилагането на условията, предвидени в параграф 1 от настоящия член, и да определи процедурата, която да бъде следвана за прилагането на разпоредбите на параграфи 3, 5, 7 и 8 от настоящия член. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива, чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 50, параграф 3.

Член 36

Отваряне на пазара и реципрочност

1. Държавите-членки гарантират, че привилегированите клиенти включват:

а) до 1 юли 2004 г., привилегированите клиенти според член 18 от Директива 98/30/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ ([1]). Държавите-членки публикуват до 31 януари на всяка година критериите за определяне на тези привилегировани клиенти;

б) от 1 юли 2004 г. — всички небитови клиенти;

в) от 1 юли 2007 г. — всички клиенти.

2. За да се избегне дисбаланс при отварянето на пазарите на газ:

а) договори за доставка с привилегирован клиент в системата на друга държава-членка не са забранени, ако клиентът се счита за привилегирован и в двете въпросни системи; и

б) когато сделките, описани в буква а), са отказани поради това, че клиентът е привилегирован само в една от двете системи, Комисията може да задължи страната, отказала сделката, като вземе предвид ситуацията на пазара и общия интерес, да извърши доставката на газ по молба на една от държавите-членки на двете системи.

Член 37

Директни газопроводи

1. Държавите-членки вземат всички необходими мерки, за да дадат възможност:

а) предприятията за природен газ, установени на тяхната територия, да доставят газ на привилегировани клиенти чрез директен газопровод; и

б) всички привилегировани клиенти на тяхната територия да получават газ чрез директен газопровод от предприятия за природен газ.

([1]) ОВ L 204, 21.7.1998 г., стр. 1.

2. В случаи, когато се изисква разрешение (напр. лиценз, разрешение, концесия, съгласие или одобрение) за изграждането или експлоатацията на директни газопроводи, държавите-членки или посочени от тях компетентни органи излагат критериите за даване на разрешения за построяването или експлоатацията на директни газопроводи на тяхна територия. Тези критерии са обективни, прозрачни и недискриминационни.

3. Държавите-членки може да предоставят разрешение за построяването на директен газопровод или при условията на отказ на достъп до системата на основание член 34, или при условията на откриване на процедура за уреждане на спор по член 40.

ГЛАВА VIII

Национални регулаторни органи

Член 38

Определяне и независимост на регулаторните органи

1. Всяка държава-членка определя един единствен национален регулаторен орган на национално равнище.

2. Параграф 1 от настоящия член не засяга определянето на други регулаторни органи на регионално равнище в рамките на държавите-членки, при условие че има един старши представител, който представлява държавата-членка и осъществява контакти на общностно равнище в рамките на Съвета на регулаторите на Агенцията в съответствие с член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № …/2009.

3. Чрез дерогация от параграф 1 от настоящия член дадена държава-членка може да определи регулаторни органи за малки системи на географски отделен регион, чието потребление през 2008 г. е било по-малко от 3 % от общото потребление на държавата-членка, от която е част. Тази дерогация не засяга определянето на един старши представител, който представлява държавата-членка и осъществява контакти на общностно равнище в рамките на Съвета на регулаторите на Агенцията в съответствие с член 13, параграф 1 от Регламент (ЕО) № …/2009.

4. Държавите-членки гарантират независимостта на регулаторния орган и осигуряват безпристрастното и прозрачно упражняване на правомощията му. За тази цел, държавите-членки гарантират, че при изпълнението на регулаторни функции, възложени му с настоящата директива и свързаното с нея законодателство, регулаторният орган:

а) е правно отделен и функционално независим от други публични и частни образувания,

б) гарантира, че персоналът му и лицата, отговорни за управлението му

i) действат независимо от пазарните интереси и

ii) не търсят или не получават преки инструкции от правителство или друго публично или частно образувание при изпълнение на своите регулаторни функции. Това изискване не засяга тясното сътрудничество при необходимост с други заинтересовани национални органи, нито даваните от правителството общи политически насоки, които не са свързани с регулаторните правомощия и задължения съгласно член 40.

5. За да защити независимостта на регулаторния орган, държавите-членки по-специално гарантират, че:

а) регулаторният орган може да взема автономни решения, независимо от всеки политически орган и разполага с автономност при изпълнението на бюджета, както и с достатъчни човешки и финансови ресурси за изпълнение на своите задължения;

б) висшите ръководни служители на регулаторния орган се назначават за най-малко пет години и може да бъдат освободени от длъжност по време на мандата си, единствено ако вече не изпълняват условията, посочени в настоящия член или са били признати за виновни по сериозни закононарушения съгласно националното право.

Член 39

Общи цели на регулаторния орган

При изпълнение на регулаторните функции, посочени в настоящата директива, регулаторния орган взема всички подходящи мерки за постигане на следните цели в рамките на своите задължения и правомощия, установени в член 40, в тясно сътрудничество с други релевантни национални органи, когато това е необходимо, без да се засяга тяхната компетентност:

а) насърчаване, в тясно взаимодействие с Агенцията, регулаторните органи на другите държави-членки и Комисията, на развитието на конкурентен, сигурен и устойчив от екологична гледна точка вътрешен пазар на природен газ в рамките на Общността, както и на ефективното отваряне на пазара за всички клиенти и доставчици в Общността;

б) развиване на конкурентни и добре функциониращи регионални пазари в рамките на Общността за постигане на целите, посочени в буква а);

в) премахване на ограниченията върху търговията с природен газ между държавите-членки, включително развиване на подходящ капацитет за трансграничен пренос, с цел да се отговори на търсенето и да се стимулира интеграцията на националните пазари, с което може да се улесни свободният поток на природен газ в Общността;

г) насърчаване на развиването на сигурни, надеждни и ефикасни недискриминационни системи, които не допускат дискриминация, както и на достатъчния капацитет на системите;

д) улесняване на достъпа до мрежата на нови производствени мощности, по-специално отстраняване на пречки, които биха могли да възпрепятстват достъпа на нови участници на пазара;

е) осигуряване на подходящи стимули в краткосрочен и дългосрочен план за системните оператори и ползвателите на системата, така че да се увеличи ефикасността на системата и да се насърчи интеграцията на пазарите;

ж) гарантиране на ефективното функциониране на националния пазар и насърчаването на ефективна конкуренция и защита на потребителите.

з) допринасяне към високите стандарти на обществените услуги за природен газ, защитата на уязвимите клиенти и ефективността на посочените в приложение I мерки за защита на потребителите.

Член 40

Задължения и правомощия на регулаторния орган

1. Регулаторният орган има следните задължения:

а) да осигурява изпълнението от страна на операторите на газопреносни и газоразпределителни системи и, при необходимост, на собствениците на системи, както и на всички предприятия за природен газ, на задълженията им съгласно настоящата директива и съответното законодателство на Общността, включително по отношение на въпроси от трансграничен характер;

б) да си сътрудничи по отношение на въпроси от трансграничен характер с регулаторния(те) орган(и) на съответните държави-членки;

в) да спазва и изпълнява всички съответни правно обвързващи решения на Агенцията и на Комисията;

г) да представя ежегоден доклад за дейността си и изпълнението на задълженията си пред компетентните органи на държавите-членки, Агенцията и Комисията. Такъв доклад съдържа предприетите мерки и получените резултати по отношение на всяко задължение, посочено в настоящия член;

д) да гарантира, че няма кръстосано субсидиране между дейностите по пренос, разпределение, съхранение, ВПГ и доставка;

е) да наблюдава инвестиционните планове на операторите на газопреносни системи и да предоставя в годишният си доклад оценка на инвестиционния план на операторите на газопреносни системи по отношение на съответствието му с необвързващия 10-годишен план на Общността за развитие на мрежата, посочен в член 8, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕО) № …/2009;

ж) да осъществява мониторинг на съответствието с нормите за сигурност и надеждност на мрежата и да следи за стандартите и изискванията за качество на мрежовите услуги;

з) да наблюдава равнището на прозрачност и като гарантира, че предприятията за природен газ, изпълняват задълженията си в това отношение;

и) да наблюдава степента на отваряне на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно, включително на борсите за природен газ, да следи цените на природен газ за битовите клиенти, процента на смяна на доставчика, процента на изключване от мрежата и жалбите на битовите клиенти, както и да следи за всякакво нарушаване или ограничаване на конкуренцията, включително да предоставят нужната информация и да предоставят информация за съответните случаи на вниманието на органите по конкуренция;

й) да наблюдава времето, за което операторите на газопреносните и газоразпределителните системи извършват междусистемни връзки и ремонти;

к) да наблюдава и преразглежда условията за достъп до съоръжения за съхранение, до временно съхранение и до други спомагателни услуги съгласно член 32. В случай че режимът за достъп до съоръжение за съхранение се определя съгласно член 32, параграф 3, тази задача не включва преразглеждането на тарифите.

л) да публикува поне веднъж годишно препоръки относно съответствието на тарифите за доставка с разпоредбите на член 3;

м) да гарантира достъп до данни за потреблението на клиентите, предоставянето за незадължително ползване на хармонизиран на национално равнище формат на данните за потреблението, както и достъп до данните съгласно буква з) от приложение I;

н) да наблюдава прилагането на правилата, свързани с функциите и отговорностите на операторите на газопреносни системи, операторите на газоразпределителни системи, доставчиците, клиентите и другите участници на пазара съгласно Регламент (ЕО) № …/2009;

о) да наблюдава правилното прилагане на критериите и да определя дали дадено съоръжение за съхранение попада в обхвата на разпоредбите на член 32, параграф 3 или 4; и

п) да наблюдава прилагането на защитните мерки, посочени в член 45.

2. Ако дадена държава-членка е предвидила това, задълженията за наблюдение, уредени в параграф 1, може да се осъществяват и от органи, различни от регулаторен орган. В този случай информацията, получена от наблюдението, се съобщава на регулаторните органи във възможно най-кратък срок.

Като запазва своята независимост, не засяга специфичната си компетентност и спазва принципите на по-добро регулиране, регулаторният орган се консултира при необходимост с операторите на газопреносни системи и при необходимост си сътрудничи тясно с други имащи отношение национални органи при изпълнение на задълженията, уредени в параграф 1.

Никое одобрение, дадено от регулаторен орган или от Агенцията съгласно настоящата директива, не засяга каквото и да било надлежно обосновано бъдещо упражняване на правомощията от регулаторния орган в съответствие с настоящия член или каквито и да било санкции, наложени от други релевантни органи или от Комисията.

3. В допълнение към възложените му съгласно параграф 1 от настоящия член задължения, регулаторният орган извършва следните действия след избора на независим системен оператор съгласно член 14:

а) наблюдава изпълнението от страна на собственика на газопреносна система и независимия оператор на система на задълженията му по настоящия член и налага санкции за неизпълнение съгласно параграф 4, буква г);

б) наблюдава отношенията и комуникациите между независимия системен оператор и собственика на газопреносната система, за да гарантира изпълнението на задълженията от страна на независимия системен оператор, като по-специално одобрява договорите и действа като орган за уреждане на спорове между независимия системен оператор и собственика на газопреносната система, разглеждайки всяка жалба от която и да е от двете страни съгласно параграф 9;

в) без да се засяга процедурата по член 14, параграф 2, буква в), одобрява по отношение на първия 10-годишен план за развитие на мрежата планираните инвестиции и многогодишния план за развитие на мрежата, представян ежегодно от независимия системен оператор;

г) гарантира, че събираните от независимите системни оператори тарифи за достъп до мрежите включват възнаграждение за собственика или собствениците на мрежи, което да осигурява достатъчна доходност от активите на мрежата и от новите инвестиции в нея, при условие че тези тарифи са наложени по икономичен и ефективен начин; и

д) притежава правомощията да извършва проверки, включително внезапни проверки, в обектите на собственика на газопреносна система и на независимия системен оператор.

4. Държавите-членки гарантират, че регулаторните органи разполагат с правомощията, които им позволяват да изпълняват задълженията, посочени в параграфи 1, 3 и 6 ефективно и без забавяне. За тази цел регулаторният орган има най-малко следните правомощия:

а) да издава обвързващи решения за предприятията за природен газ;

б) да извършва разследвания на функционирането на газовите пазари и да взема решения и да налага всички необходими и пропорционални мерки за насърчаване на ефективна конкуренция и гарантиране на нормалното функциониране на пазара. При необходимост регулаторният орган има също правомощието да си сътрудничи с националния орган по конкуренция или с Комисията при провеждане на разследвания, свързани с правото в областта на конкуренцията;

в) да изисква всякаква информация от предприятията за природен газ, необходима за изпълнението на задълженията му;

г) да налага ефективни, пропорционални и възпиращи санкции на предприятията за природен газ, които не изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива или другите съответни правно обвързващи решения на регулаторния орган или на Агенцията, или да предлага на компетентен съд да наложи такива санкции. Това включва правомощието да налага или да предлага налагането на санкции на оператора на газопреносна система или на вертикално интегрираното предприятие в размер до 10 % от годишния оборот на оператора на газопреносна система или в размер до 10 % от годишния оборот на вертикално интегрираното предприятие в зависимост от случая, ако те не спазват задълженията си съгласно настоящата директива; и

д) да разполага с достатъчни правомощия за провеждане на разследвания и за издаване на предписания за уреждане на спорове съгласно параграфи 9 и 10;

5. В допълнение към задълженията и правомощията, възложени му съгласно параграфи 1 и 4 от настоящия член, когато оператор на газопреносна система е определен съгласно глава IV, на регулаторния орган се предоставят най-малко следните задължения и правомощия:

а) да налага санкции съгласно параграф 4, буква г) за дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;

б) да наблюдава комуникациите между оператора на газопреносна система и вертикално интегрираното предприятие, за да се гарантира, че операторът на газопреносна система изпълнява задълженията си;

в) да действа като орган за уреждане на спорове между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система по отношение на всяка жалба, подадена съгласно параграф 9;

г) да наблюдава търговските и финансовите отношения, включително заемите, между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система;

д) да одобрява всички търговски и финансови споразумения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система, при условие че те съответстват на условията на пазара;

е) да изисква обосновка от вертикално интегрираното предприятие когато се нотифицира от отговорника по съответствието съгласно член 21, параграф 4. Тази обосновка включва в частност доказателства, че не е имало дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;

ж) да извършва проверки, включително внезапни проверки, в обектите на вертикално интегрираното предприятие и оператора на газопреносна система; и

з) да възлага всички или определени задачи на оператора на газопреносна система на независим системен оператор, определен съгласно член 14, в случай че операторът на газопреносна система системно нарушава задълженията си съгласно настоящата директива, в частност в случай на системно дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие.

6. Регулаторните органи отговарят за определянето и одобряването преди влизането им в сила поне на методиките, използвани за изчисляване или установяване на реда и условията за:

а) свързване и достъп до националните мрежи, включително тарифите за пренос и разпределение, както и реда, условията и тарифите за достъп до съоръженията за ВПГ. Тези тарифи или методики позволяват да се направят необходимите инвестиции в мрежите и съоръженията за ВПГ по начин, който позволява тези инвестиции да обезпечат трайността на мрежите и съоръженията за ВПГ;

б) осигуряване на балансиращи услуги.

7. При определянето или одобряването на тарифите или методиките, регулаторните органи гарантират, че операторите на газопреносни системи и на газоразпределителни системи разполагат с подходящи стимули, в краткосрочен и дългосрочен план, за повишаване на ефективността, насърчаване на интеграцията на пазарите и сигурността на доставките и подкрепа за свързаните с това научноизследователски дейности.

8. Регулаторните органи имат правомощията да изискват от операторите на газопреносни системи, на системи за съхранение, на мрежи за ВПГ и на газоразпределителни системи при необходимост да променят реда и условията, включително тарифите и методиките, посочени в настоящия член, за да се гарантира, че те са пропорционални и приложени по недискриминационен начин. В случай че режимът за достъп до съоръжение за съхранение се определя съгласно член 32, параграф 3, тази задача не включва промяна на тарифите.

9. Страна, която има оплакване срещу оператор на газопреносна система, система за съхранение, за ВПГ или газоразпределителна система по отношение на въпросите, посочени в параграфи 1—8, може да отнесе жалбата си към регулаторния орган, който, действайки като орган за уреждане на спорове, излиза с решение в срок от два месеца от получаване на жалбата. Този срок може да бъде удължен с два месеца, ако регулаторният орган се нуждае от допълнителна информация. Този удължен срок може да бъде удължен допълнително със съгласието на жалбоподателя. Решението на регулаторния орган има обвързваща сила, ако и докато не бъде отменено при обжалване.

10. Всяка страна, която е заинтересована и която има право да подаде жалба срещу решение за методиките, взето съгласно настоящия член, или в случаите, когато регулаторните органи имат задължението да се консултират относно предложените методики, може най-късно в срок от два месеца или в по-кратък срок, предвиден от държавите-членки, от публикуването на решението или предложението за решение, да представи жалба за преразглеждане. Такава жалба няма суспензивен ефект.

11. Държавите-членки създават подходящи и ефективни механизми за регулиране, контрол и прозрачност, за да се избегне злоупотреба с господстващо положение, особено във вреда на потребителите, и всякакви агресивни търговски практики. Тези механизми вземат предвид разпоредбите на Договора и по-специално член 82 от него.

12. Държавите-членки гарантират, че са взети подходящи мерки, включително административни действия или наказателно производство съгласно националното законодателство, срещу физически или юридически лица, които са отговорни за неспазването на правилата за поверителност, наложени от настоящата директива.

13. Жалбите, посочени в параграфи 9 и 10, не засягат упражняването на правата на обжалване съгласно общностното и/или националното законодателство.

14. Решенията на регулаторните органи са мотивирани и обосновани и подлежат на съдебен контрол.

15. Държавите-членки гарантират, че на национално равнище съществуват подходящи механизми, съгласно които всяка страна, засегната от решение на регулаторния орган, има право да обжалва пред орган, който е независим от заинтересованите страни.

Член 41

Регулаторен режим при трансгранични въпроси

1. Регулаторните органи осъществяват тесни консултации и си сътрудничат помежду си и предоставят един на друг и на Агенцията всяка информация, необходима за изпълнението на задълженията им съгласно настоящата директива. По отношение на обменяната информация получаващият орган гарантира същата степен на поверителност, каквато се изисква от предоставящия орган.

2. Регулаторните органи си сътрудничат най-малкото на регионално равнище за насърчаване на постигането на оперативни договорености, които да позволят оптимално управление на мрежата, да насърчат съвместни борси за природен газ и разпределянето на трансграничен капацитет, както и да позволят минимално равнище на междусистемен преносен капацитет, включително чрез нови междусистемни връзки, в рамките на региона и между отделните региони, което да даде възможност за развитието на ефективна конкуренция и за подобряване на сигурността на доставките.

3. Посочените в параграф 2 действия се осъществяват в тясно сътрудничество с други релевантни национални органи, когато това е необходимо, без да се засяга тяхната специфична компетентност.

4. Комисията може да приеме насоки относно обхвата на задълженията на регулаторните органи да сътрудничат помежду си и с Агенцията. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 50, параграф 3.

Член 42

Съответствие с насоките

1. Всеки регулаторен орган и Комисията може да поискат становището на Агенцията относно съответствието на дадено решение, взето от регулаторен орган, с насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № …/2009.

2. Агенцията предоставя становището си на поискалия го регулаторен орган или съответно на Комисията, както и на взелия въпросното решение регулаторен орган в рамките на четири месеца от датата на получаване на искането.

3. Когато взелият решението регулаторен орган не се съобрази със становището на Агенцията в срок от четири месеца от датата на получаването на това становище, Агенцията информира Комисията за това.

4. Всеки регулаторен орган може да информира Комисията, когато според него решение, свързано с трансгранична търговия, взето от друг регулаторен орган, не съответства на насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № …/2009, в рамките на два месеца след датата, на която е взето това решение.

5. Когато Комисията, в срок от два месеца след като е била информирана от Агенцията съгласно параграф 3 или от регулаторен орган съгласно параграф 4, или по собствена инициатива в срок от три месеца от датата на решението, прецени, че решението на регулаторен орган предизвиква сериозни съмнения относно съответствието му с насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕО) № …/2009, Комисията може да реши допълнително да проучи случая. В този случай тя приканва регулаторния орган и страните по производството пред регулаторния орган да представят констатациите си.

6. Когато Комисията взема решение да проучи случая допълнително, в рамките на не повече от четири месеца от датата, на която е взела това решение, Комисията излиза с окончателно решение:

а) да не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган; или

б) да изиска от съответния регулаторен орган да отмени своето решение въз основа на това, че насоките не са спазени.

7. Когато Комисията не е взела решение допълнително да проучи случая или не е взела окончателно решение в рамките на сроковете, определени съответно в параграфи 5 и 6, се счита, че тя не е повдигнала възражения срещу решението на регулаторния орган.

8. Регулаторният орган се съобразява с решението на Комисията същият да отменя решението си в срок от два месеца и информира за това Комисията.

9. Комисията може да приеме насоки, определящи подробностите, свързани с процедурата, която да бъде следвана от регулаторните органи, Агенцията и Комисията относно съответствието на решенията, взети от регулаторните органи с насоките, посочени в настоящия член. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива, чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 50, параграф 3.

Член 43

Съхраняване на документацията

1. Държавите-членки изискват от предприятията за доставка да съхраняват на разположение на националните органи, включително регулаторният орган, националните органи по конкуренция и Комисията, с оглед изпълнение на задачите им за срок от най-малко пет години, данните за всички сключени сделки за договори за доставка на газ и на газови деривати с клиенти на едро и оператори на газопреносни системи, както и с оператори на системи за съхранение и за ВПГ.

2. Данните съдържат подробности за елементите на съответната сделка като срок, условия за доставка и плащане, количество, дати и часове на изпълнение, цени и начини за идентифициране на съответния клиент на едро, както и определени подробности относно всички открити позиции по договори за доставка на газ и по газови деривати.

3. Регулаторният орган може да реши да предостави на участниците на пазара елементи от тази информация, при условие че не издава чувствителна търговска информация за конкретни участници на пазара или конкретни сделки. Настоящият параграф не се прилага към информацията за финансови инструменти, която попада в обхвата на Директива 2004/39/ЕО.

4. За да гарантира уеднаквеното прилагане на настоящия член, Комисията може да приеме насоки, определящи методите и условията за съхранение на документацията, както и формата и съдържанието на данните, които се съхраняват. Тези мерки, предназначени да изменят несъществени елементи на настоящата директива, чрез допълването ѝ, се приемат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 50, параграф 3.

5. По отношение на сделките на предприятията за доставка с газови деривати с клиенти на едро и оператори на газопреносни системи, както и с оператори на системи за съхранение и за ВПГ, настоящият член се прилага едва след като Комисията приеме насоките, посочени в параграф 4.

6. Разпоредбите на настоящия член не създават допълнителни задължения за образуванията, попадащи в обхвата на Директива 2004/39/ЕО, спрямо посочените в параграф 1 органи.

7. В случай, че посочените в параграф 1 органи имат нужда от данни, които се съхраняват от структури, попадащи в обхвата на Директива 2004/39/ЕО, отговорните органи съгласно посочената директива им предоставят исканите данни.

ГЛАВА IX

Пазари на дребно

Член 44

Пазари на дребно

С оглед улесняване на появата на добре работещи и прозрачни пазари на дребно в Общността, държавите-членки вземат мерки функциите и отговорностите на операторите на газопреносни системи, операторите на газоразпределителни системи, доставчиците и клиентите и при необходимост на другите участници на пазара да са ясно определени от гледна точка на договорните споразумения, ангажиментите към клиентите, обмена на данни и условията за плащане, собствеността върху данните и отговорността за измерването.

Тези правила се публикуват, се разработват с цел да улеснят достъпа на клиентите и на доставчиците до мрежите и подлежат на преразглеждане от регулаторните органи или от другите компетентни национални органи.

ГЛАВА X

Заключителни разпоредби

Член 45

Защитни мерки

1. В случай на внезапна криза на енергийния пазар, или когато са заплашени физическата безопасност или сигурността на хора, апаратура или инсталации, или целостта на системата, държава-членка може временно да вземе необходимите защитни мерки.

2. Тези мерки следва да причиняват най-малкото възможно смущение на функционирането на вътрешния пазар и не следва да се по-широки по обхват, отколкото е строго необходимо за отстраняването на внезапно възникналите трудности.

3. Съответната държава-членка незабавно нотифицира тези мерки до останалите държави-членки и до Комисията, която може да реши, че съответната държава-членка трябва да промени или премахне тези мерки, дотолкова доколкото те нарушават конкуренцията и влияят негативно върху търговията по начин, който е в разрез с общите интереси.

Член 46

Равнопоставени условия

1. Мерките, които държавите-членки може да предприемат съгласно настоящата директива за гарантиране на равнопоставени условия, съответстват на Договора, по-специално член 30 от него, и на законодателството на Общността.

2. Посочените в параграф 1 мерки са пропорционални, недискриминационни и прозрачни. Тези мерки се привеждат в действие единствено след тяхното нотифициране на и одобрение от Комисията.

3. Комисията предприема действия вследствие на нотификацията по параграф 2 в рамките на два месеца след получаването ѝ. Този срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация. В случай че Комисията не е предприела действия в рамките на този двумесечен срок, се приема, че тя не повдига възражения срещу нотифицираните мерки.

Член 47

Дерогации във връзка със задължения „вземане-или-плащане“

1. Ако предприятие за природен газ срещне или прецени, че би срещнало сериозни икономически и финансови затруднения поради задълженията си от типа „вземане-или-плащане“, поети в един или повече договори за закупуване на газ, то може да изпрати молба за временна дерогация от член 31 на съответната държава-членка или на определения компетентен орган. В съответствие с избора на държавите-членки молбите се представят за всеки отделен случай преди или след отказа за достъп до системата. Държавите-членки може също да предоставят на предприятието за природен газ избор дали да представи молба преди или след отказ за достъп до системата. Когато предприятие за природен газ е отказало достъп, молбата се представя незабавно. Молбите се придружават от цялата относима информация за естеството и обхвата на проблема и за положените от страна на предприятието за природен газ усилия за решаването на проблема.

Ако няма разумни алтернативни решения, и като се вземе предвид параграф 3, държавата-членка или определеният компетентен орган може да решат да предоставят дерогация.

2. Държавата-членка или определеният компетентен орган нотифицират Комисията незабавно за решението си да се предостави дерогация, заедно с цялата необходима информация, свързана с дерогацията. Тази информация може да бъде представена на Комисията в обобщена форма, за да се даде възможност на Комисията да вземе добре обосновано решение. В срок от осем седмици след получаване на нотификацията, Комисията може да поиска от държавата-членка или определения компетентен орган да измени или отмени решението за предоставяне на дерогация.

Ако държавата-членка или определеният компетентен орган не се съобрази с това изискване в рамките на четири седмици, се взема окончателно решение в кратки срокове съгласно процедурата по консултиране, посочена в член 50, параграф 2.

Комисията е длъжна да запази поверителността на чувствителната търговска информация.

3. При вземането на решения за дерогациите, посочени в параграф 1, държавата-членка или определеният компетентен орган, и Комисията вземат предвид по-специално следните критерии:

а) целта да се постигне конкурентен пазар на газ;

б) необходимостта да се изпълняват задълженията за предоставяне на обществени услуги и да се обезпечи сигурността на доставките;

в) позицията на предприятието за природен газ на газовия пазар и фактическото положение на конкуренцията на този пазар;

г) сериозността на икономическите и финансови трудности, срещани от предприятия за природен газ и предприятия за пренос или привилегировани клиенти;

д) датите на подписване и условията на въпросния договор или договори, включително степента, до която те включват разпоредби относно пазарни промени;

е) положените усилия за намиране на решение на проблема;

ж) степента, до която при поемането на въпросните задължения „вземане-или-плащане“ предприятието е могло разумно да предвиди, като вземе предвид разпоредбите на настоящата директива, че има вероятност да възникнат сериозни трудности;

з) нивото на свързаност на системата с други системи и степента на оперативна съвместимост на тези системи; както и

и) евентуалните ефекти от предоставянето на дерогация върху точното прилагане на настоящата директива по отношение на гладкото функциониране на вътрешния пазар на природен газ.

Решението при искане за дерогация във връзка с договори „вземане-или-плащане“, сключени преди … (*), не следва да доведе до ситуация, при която е невъзможно да се намерят икономически жизнеспособни алтернативни изходи. Във всички случаи няма да се счита, че съществуват сериозни трудности, когато продажбите на природен газ не са паднали под нивото на минималните гарантирани количества, съдържащи се в договори за закупуване на газ „вземане-или-плащане“, или дотолкова доколкото съответният договор „вземане-или-плащане“ за закупуване на газ може да бъде пригоден, или предприятието за природен газ може да намери алтернативни изходи.

4. Предприятията за природен газ, на които не е предоставена дерогация по параграф 1 от настоящия член, не отказват, нито продължават да отказват достъп до системата поради задължения вземане-или-плащане, поети по договор за закупуване на газ. Държавите-членки осигуряват спазването на съответните разпоредби на глава VII, а именно членове 31—44.

5. Всяка дерогация, предоставена съгласно горните разпоредби е надлежно обоснована. Комисията публикува решението в *Официален вестник на Европейския съюз*.

6. Комисията, в срок от … (**), предоставя доклад, съдържащ преглед на опита от прилагането на този член, за да могат Европейският парламент и Съветът навреме да обмислят нуждата от промени в него.

Член 48

Възникващи и изолирани пазари

1. Държавите-членки, които не са директно свързани с взаимосвързаната система на никоя друга държава-членка и имат само един основен външен доставчик, може да не прилагат членове 4, 9, 36 и/или 37. Предприятие за доставка, което има пазарен дял над 75 %, се смята за основен доставчик. Всяка дерогация изтича автоматично, когато поне едно от тези условия, посочени в настоящия параграф вече не е приложимо. Всяка такава дерогация се нотифицира до Комисията.

Кипър може да не прилага членове 4, 9, 36 и/или 37. Тази дерогация изтича от момента, когато Кипър вече не се квалифицира като изолиран пазар.

Членове 4, 9, 36 и/или 37 не се прилагат за Естония, Латвия и/или Финландия дотогава, докато която и да е от тези държави-членки не бъде пряко присъединена към взаимосвързаната система на която и да е държава-членка, различна от Естония, Латвия, Литва и Финландия. Настоящата алинея не засяга дерогациите по първата алинея от настоящия параграф.

2. Държава-членка, която се квалифицира като възникващ пазар, която поради прилагането на настоящата директива би срещнала значителни проблеми, може да не прилага членове 4 и 9, член 13, параграфи 1 и 2, членове 14 и 24, член 25, параграф 5, членове 26, 30 и 31, член 36, параграф 1 и/или член 37. Дерогацията автоматично изтича от момента, когато държавата-членка вече не се квалифицира като възникващ пазар. Всяка такава дерогация се нотифицира до Комисията.

Кипър може да не прилага членове 4 и 9, член 13, параграфи 1 и 2, членове 14 и, 24, член 25, параграф 5, членове 26, 30 и 31, член 36, параграф 1 и/или член 37. Тази дерогация изтича от момента, когато Кипър вече не се квалифицира като възникващ пазар.

3. На датата, когато изтече дерогацията, посочена в параграф 2, първа алинея, определението за привилегировани клиенти води до отваряне на пазара, което се равнява най-малко на 33 % от общото годишно потребление на природен газ на националния газов пазар. Две години по-късно, се прилага член 36, параграф 1, буква б), а три години по-късно — член 36, параграф 1, буква в). Докато прилага член 36, параграф 1, буква б), държавата-членка, посочена в параграф 2 от настоящия член, може да реши да не прилага член 31 по отношение на спомагателни услуги и временно съхранение за регазификационния процес и последващата доставка на природния газ към газопреносната система.

4. Когато изпълнението на настоящата директива би причинило значителни проблеми в ограничена географска зона на държава-членка, най-вече що се касае до развитието на газопреносната инфраструктура и основната газоразпределителна инфраструктура, и с оглед насърчаването на инвестициите, държавата-членка може да подаде молба до Комисията за временна дерогация от членове 4 и 9, член 13, параграфи 1 и 2, членове 14 и 24, член 25, параграф 5, членове 26, 30 и 31, член 36, параграф 1 и/или член 37 за подобряване на положението в тази зона.

5. Комисията може да предостави дерогацията, посочена в параграф 4, отчитайки, по-специално, следните критерии:

— необходимостта от инфраструктурни инвестиции, които няма да са икономически обосновани в конкурентна пазарна среда;

— нивото и перспективите за възвръщаемост на необходимите инвестиции;

(*) Датата на влизане в сила на Директива 2003/55/ЕО.
(**) Пет години след влизане в сила на Директива 2003/55/ЕО.

— големината и зрелостта на газовата система във въпросната зона;

— перспективите за съответния газов пазар;

— географската площ и характеристиките на въпросната зона или регион, и социално-икономическите и демографските фактори.

За инфраструктура за газ, различна от газоразпределителна инфраструктура може да се предоставя дерогация, само ако в зоната не е създадена никаква газова инфраструктура, или ако газова инфраструктура е създадена преди по-малко от 10 години. Временната дерогация не може да надвишава 10 години от първата доставка на природен газ в зоната.

За газоразпределителна инфраструктура може да се предоставя дерогация за срок, непревишаващ 20 години от момента, когато газ е доставен за пръв път през посочената инфраструктура в областта.

6. Член 9 не се прилага по отношение на Кипър, Люксембург и/или Малта.

7. Комисията информира държавите-членки за молбите, подадени по параграф 4, преди да вземе решение в съответствие с параграф 5, като зачита поверителността. Това решение, както и дерогациите, посочени в параграфи 1 и 2, се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз*.

8. Гърция може да не прилага членове 4, 24, 25, 26, 31, 36 и/или 37 от настоящата директива за географските зони и периодите от време, посочени в издадените лицензи преди 15 март 2002 г. и в съответствие с Директива 98/30/ЕО, за развитието и изключителната експлоатация на газоразпределителни мрежи в определени географски зони.

Член 49

Процедура за преразглеждане

В случай, че в доклада, посочен в член 51, параграф 3, Комисията достигне до заключението, че предвид ефективния начин, по който е бил осъществен достъпът до мрежата в дадена държава-членка, — водещ до ефективен, недискриминационен и свободен достъп до мрежата — определени задължения, наложени от настоящата директива на предприятията (включително задължения относно правното разделяне на операторите на газоразпределителни системи) не са пропорционални на поставените цели, въпросната държава-членка може да отправи искане към Комисията за освобождаване от въпросното изискване.

Такова искане се нотифицира своевременно от държавата-членка на Комисията, заедно с цялата необходима информация, която да докаже, че достигнатото заключение в доклада относно гарантирания ефективен достъп до мрежата ще продължи да бъде валидно.

В рамките на три месеца от получаването на нотификацията, Комисията приема становище по отношение на искането на съответната държава-членка, и, при необходимост, внася предложения в Европейския парламент и в Съвета за изменения в съответните разпоредби на настоящата директива. Комисията може да предложи, в предложенията за изменения на настоящата директива, да се освободи съответната държава-членка от специфични изисквания, при положение че ако е подходящо тази държава-членка въведе мерки с равностоен ефект.

Член 50

Комитет

1. Комисията се подпомага от комитет.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилагат членове 3 и 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от него.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилагат член 5а, параграфи 1—4 и член 7 от Решение 1999/468/ЕО, като се вземат предвид разпоредбите на член 8 от него.

Член 51

Докладване

1. Комисията наблюдава и преглежда прилагането на настоящата директива, и представя в Европейския парламент и в Съвета доклад за цялостния напредък за първи път до … (*), а след това — ежегодно. Докладът за напредъка обхваща най-малко следните въпроси:

а) натрупания опит и напредъка в създаването на напълно и изцяло действащ вътрешен пазар на природен газ и пречките, които остават в това отношение, включително аспекти на господство на пазара, концентрация на пазара, агресивните търговски практики или антиконкурентно поведение;

б) предоставените дерогации по настоящата директива, включително изпълнението на дерогацията по член 26, параграф 2 с оглед на възможно преразглеждане на прага;

в) степента, до която изискванията за отделяне и тарифиране, които се съдържат в настоящата директива, са постигнали успех в осигуряването на справедлив и недискриминационен достъп до газовата система на Общността и еквивалентни нива на конкуренция, както и икономическите, екологичните и социалните последствия от отварянето на пазара на природен газ за клиентите;

г) преглед на въпросите, свързани с нивата на капацитет на системите и сигурността на доставките на природен газ в Общността, и най-вече съществуващия и предвиждания баланс между търсене и предлагане, като се вземат предвид физическите капацитети за обмен между областите и развитието на съоръжения за съхранение (включително въпроса относно пропорционалността на регулирането на пазара в тази област);

д) ще се обърне специално внимание на мерките, взети в държавите-членки за покриване на върховото потребление и за справяне с дефицита на един или повече доставчици;

(*) 31 декември на годината, следваща влизането в сила на Директива 2003/55/ЕО.

е) обща оценка на постигнатия напредък в двустранните отношения с трети държави, които добиват и изнасят или транспортират природен газ, включително напредъка в пазарното интегриране, търговията и достъпа до мрежите на тези трети страни;

ж) нуждата от възможни изисквания за хармонизиране, които не са свързани с разпоредбите на настоящата директива.

Където е необходимо, докладът за напредъка може да включва препоръки и мерки за противодействие на отрицателните последици от господството на пазара и концентрацията на пазара.

2. На всеки две години докладът за напредъка, посочен в параграф 1, ще включва също така анализ на различните мерки, предприети от държавите-членки, за да изпълнят задълженията си към обществото, заедно с преглед на ефективността на тези мерки и по-точно ефектът им върху конкуренцията на пазара на природен газ. Където е необходимо, докладът може да включва препоръки за мерките, които да бъдат взети на национално ниво, за да се постигнат високи стандарти за обществени услуги, или мерки за предотвратяване на възбрана на пазара.

3. До … (*), Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета, като част от общия преглед, подробен специфичен доклад, в който се показва степента, до която изискванията за отделяне съгласно глава IV са успели да осигурят пълна и ефективна независимост на операторите на преносни системи, като за показател се използва ефективното и ефикасното отделяне.

4. За целите на оценката си по параграф 3 Комисията взема предвид в частност следните критерии: справедлив и недискриминационен достъп до мрежата, ефективно регулиране, развитие на мрежата, така че да се отговори на пазарните потребности, неопорочени стимули за инвестиране, развитие на междусистемната инфраструктура, ефективна конкуренция в рамките на енергийните пазари на Общността, и състояние на сигурността на доставките в Общността.

5. Когато е целесъобразно, и в частност в случай че подробният конкретен доклад, посочен в параграф 3, установи, че условията, посочени в параграф 4, не са гарантирани на практика, Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета предложения за осигуряване на пълна и действителна независимост на операторите на газопреносни системи до … (**).

6. Не по-късно от 1 януари 2006 г. Комисията представя на Европейския парламент и Съвета подробен доклад, който очертава напредъка в създаването на вътрешен пазар на природен газ. Този доклад разглежда по-специално:

— наличието на недискриминационен достъп до мрежите;

— ефективното регулиране;

— развитието на инфраструктура за взаимни връзки, условията за транзит и положението със сигурността на доставките в Общността;

— степента, до която пълните ползи от отварянето на пазара се падат на малките предприятия и битовите клиенти, особено по отношение на стандартите за обществени услуги;

— степента, до която пазарите са отворени на практика за ефективна конкуренция, включително аспекти на господстващо положение на пазара, концентрация на пазара и агресивни търговски практики или антиконкурентно поведение;

— степента, до която клиентите действително променят доставчиците и предоговарят тарифите;

— движението на цените, включително цените за доставка, във връзка със степента на отваряне на пазарите;

— дали съществува ефективен и недискриминационен достъп на трети страни до съоръжения за съхранение на газ, когато е технически и/или икономически необходимо за осигуряването на ефективен достъп до системата;

— натрупания опит при прилагането на настоящата директива по отношение на действителната независимост на системните оператори във вертикално интегрираните предприятия, както и дали са разработени други мерки освен функционалната независимост и отделянето на счетоводните отчети, които имат ефект равностоен на правното отделяне.

Когато е уместно, Комисията представя предложения пред Европейския парламент и пред Съвета, по-специално за да гарантира високи стандарти на обществените услуги.

При необходимост Комисията представя тези предложения на Европейския парламент и на Съвета, по-специално за да осигури пълна и действителна независимост на операторите на газоразпределителни системи преди 1 юли 2007 г. Когато е необходимо и в съответствие със законодателството в областта на конкуренцията, тези предложения включват също мерки за решаване на проблемите, свързани с господстващото положение на пазара, концентрацията на пазара и агресивните търговски практики или антиконкурентно поведение.

Член 52

Отмяна

Директива 2003/55/ЕО се отменя от … (***), без да се накърняват задълженията на държавите-членки относно крайните срокове за транспониране и прилагане на същата директива. Позоваванията на отменената директива се тълкуват като позовавания на настоящата директива и се четат в съответствие с таблицата на съответствието в приложение II.

Член 53

Транспониране

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до … (***). Те незабавно уведомяват Комисията за това.

Те прилагат тези разпоредби от … (***), с изключение на член 11, който се прилага от … (****).

(*) Две години след датата, посочена в член 53, параграф 1, първа алинея, т.е. 42 месеца след влизането в сила на настоящата директива.

(**) Три години след датата, посочена в член 53, параграф 1, първа алинея, т.е. 54 месеца след влизането в сила на настоящата директива.

(***) 18 месеца след влизането в сила на настоящата директива.

(****) 42 месеца след влизането в сила на настоящата директива.

Когато държавите-членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текстовете на основните разпоредби от националното законодателство, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 54

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 55

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в, …

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
…	…

ПРИЛОЖЕНИЕ I

МЕРКИ ЗА ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Без да се засягат правилата на Общността относно защитата на потребителите, по-специално Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 1997 г. относно защитата на потребителя по отношение на договорите от разстояние ([1]) и Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори ([2]), мерките, посочени в член 3 трябва да гарантират, че клиентите:

а) имат право на договор със своя доставчик на газови услуги, който уточнява:

— самоличността и адреса на доставчика;

— предлаганите услуги, предлаганите нива на качество на обслужването, както и времето за първоначално свързване към мрежата;

— видовете услуги по поддръжката, които се предлагат, ако има такива;

— средствата, чрез които може да се получи актуална информация за всички приложими тарифи и такси за поддръжка;

— продължителността на договора, условията за подновяване и прекратяване на услугите и на договора, наличието на права за оттегляне;

— договорености за компенсации и възстановяване на суми, които се прилагат, ако не са спазени нивата на качество на договорената услуга; както и

— метода за започване на процедури за уреждане на спорове съгласно буква е).

Условията са честни и предварително добре известни. При всички случаи тази информация се предоставя преди сключването или потвърждаването на договора. Когато се сключват договори чрез посредници, информацията, свързана с въпроси, уредени в настоящата точка, се предоставя също и преди сключване на договора;

б) се уведомяват по подходящ начин за всяко намерение за промяна на договорните условия и са информирани за правото си да се оттеглят, когато бъдат уведомени. Доставчиците на услуги уведомяват абонатите си директно за всяко повишаване на цените, в подходящ срок не по-късно от един нормален период за съставяне на сметки след като повишението влезе в сила. Държавите-членки гарантират, че клиентите са свободни да се оттеглят от договори, ако не приемат новите условия, съобщени им от техния доставчик на газови услуги.

в) получават прозрачна информация за приложимите цени и тарифи и за стандартните условия по отношение на достъпа до газови услуги и ползването им;

г) получават широк избор на методи на плащане. Всякакви различия в реда и условията отразяват разходите на доставчика при различните системи за плащане. Общите условия са справедливи и прозрачни. Те са формулирани на ясен и разбираем език. Клиентите са защитени от непочтени и подвеждащи методи на продажба;

д) не плащат такси при смяна на доставчика;

е) ползват се от прозрачни, опростени и евтини процедури за разрешаване на техните жалби. Тези процедури дават възможност споровете да се решават справедливо и в кратки срокове, и предвиждат, ако това е обосновано, система на възстановяване на суми и/или компенсации. Винаги когато е възможно, са в съответствие с принципите, изложени в Препоръка 98/257/ЕО на Комисията от 30 март 1998 г. относно принципите, приложими към органите, отговорни за извънсъдебно уреждане на потребителски спорове ([3]);

ж) свързани към газовата система са информирани за правата си да им се доставя, по приложимото национално законодателство, природен газ с определено качество на разумни цени.

з) имат на разположение данните за потреблението си и могат по изрично споразумение и без допълнителни разходи да предоставят достъп до тези данни на всяко предприятие с лиценз за доставка. Страната, отговорна за управлението на данните, е длъжна да предостави тези данни на предприятието. Държавите-членки определят формата на данните и процедурата, по която доставчиците и потребителите получават достъп до тях. За тази услуга не се начисляват допълнителни разходи на потребителите.

и) получават надлежна информация за действителното потребление на газ и разходите достатъчно често, за да могат да регулират своето потребление на газ. Информацията се предоставя по подходящ график, който отчита възможностите на измервателното оборудване на клиента. Икономичността на разходите за тези мерки се отчита с необходимото внимание. За тази услуга не може да се начисляват допълнителни разходи на потребителите.

й) може да сменят доставчика по всяко време на годината, като имат право на окончателна фактура не по-късно от три месеца след последната доставка, направена от предишния му доставчик.

([1]) ОВ L 144, 4.6.1997 г., стр. 19.
([2]) ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29.
([3]) ОВ L 115, 17.4.1998 г., стр. 31.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ТАБЛИЦА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

Директива 2003/55/ЕО	Настоящата директива
Член 1	Член 1
Член 2	Член 2
Член 3	Член 3
Член 4	Член 4
Член 5	Член 5
—	Член 6
—	Член 7
Член 6	Член 8
Член 9	Член 9
Член 7	Член 10
—	Член 11
Член 7	Член 12
Член 8	Член 13
—	Член 14
—	Член 15
Член 10	Член 16
—	Член 17
—	Член 18
—	Член 19
—	Член 20
—	Член 21
—	Член 22
—	Член 23
Член 11	Член 24
Член 12	Член 25
Член 13	Член 26
Член 14	Член 27
Член 15	Член 28
Член 16	Член 29
Член 17	Член 30
Член 18	Член 31
Член 19	Член 32
Член 20	Член 33
Член 21	Член 34

Директива 2003/55/ЕО	Настоящата директива
Член 22	Член 35
Член 23	Член 36
Член 24	Член 37
Член 25, параграф 1 (първо и второ изречение)	Член 38
—	Член 39
Член 25 (останалата част)	Член 40
—	Член 41
—	Член 42
—	Член 43
—	Член 44
Член 26	Член 45
—	Член 46
Член 27	Член 47
Член 28	Член 48
Член 29	Член 49
Член 30	Член 50
Член 31	Член 51
Член 32	Член 52
Член 33	Член 53
Член 34	Член 54
Член 35	Член 55
Приложение A	Приложение I

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ НА СЪВЕТА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 19 септември 2007 г. Комисията представи предложение за директива за изменение на Директива 2003/55/ЕО, основано на член 47, параграф 2, член 55 и член 95 от Договора, в пакет с четири други предложения, свързани с вътрешния енергиен пазар.

2. Комитетът на регионите и Европейският икономически и социален комитет дадоха становищата си по целия пакет съответно на 10 април 2008 г. ([1]) и 22 април 2008 г. ([2]).

3. Европейският парламент прие становището си ([3]) на първо четене на 9 юли 2008 г., като одобри 122 изменения. Комисията не представи изменено предложение.

4. На 9 януари 2009 г. Съветът прие своята обща позиция в съответствие с член 251 от Договора под формата на преработена директива.

II. ЦЕЛИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

5. Предложението е част от третия пакет за вътрешния енергиен пазар наред с регламента относно условията за достъп до газопреносни мрежи, директивата относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия, регламента относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и регламента за създаване на Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори. Предложението се стреми към завършване на вътрешния пазар на природен газ чрез въвеждане, по-специално, на:

   — разпоредби относно ефективното отделяне на дейностите по преноса от дейностите по производство и доставка, в т.ч. процедура за сертифициране на оператори на преносни системи от Общността, както и на оператори от трети държави;

   — разпоредби, насочени към повишаване на независимостта на националните енергийни регулатори и към хармонизиране на техните правомощия на общностно равнище;

   — разпоредби, насочени към подобряване на регионалната солидарност и сътрудничество;

   — разпоредби, повишаващи прозрачността и подобряващи функционирането на енергийния пазар.

III. АНАЛИЗ НА ОБЩАТА ПОЗИЦИЯ

6. Общи бележки

6.1. Съветът сметна, че преработването на разпоредбите на директивата би довело до по-високо ниво на ефективност, прозрачност и съгласуваност с Директива 2003/55/ЕО, и би направило текста по-удобен за ползване. Освен това, Съветът се е придържал към общия принцип да се съобразява изцяло с предложението за изменение на Комисията в смисъл, че не е изменял други разпоредби, които не са били част от предложението на Комисията, освен ако промените не са били наложени от внесените от Съвета изменения в предложението, промяна на позоваванията в резултат на преномериране на членовете и т.н. Съветът, във възможно най-голяма степен, е следвал подхода на Комисията по отношение на идентично третиране на секторите на електроенергията и газа.

Комисията прие всички внесени от Съвета изменения на нейното предложение.

6.2. По отношение на *приетите от Европейския парламент 122 изменения* Съветът последва Комисията, като:

— прие следните 20 изменения:

изцяло (понякога след преформулиране): 50, 98 и 103;

отчасти/по принцип/по същество: 11, 12, 63, 64, 68, 78/125/135/138, 91 — 96, 98, 101, 104 и 107;

както и

— отхвърли следните 44 изменения: 1, 4, 10, 14, 15, 18, 19, 22, 30, 37 — 39, 41, 43, 47, 54, 57 — 59, 62, 65 — 67, 70 — 72, 82, 83, 89, 90, 97, 105, 106, 108 — 110, 113, 114, 116/137, 123, 126, 128, [129],131, и 133, като се позова на съдържанието и/или на формата.

([1]) ОВ C 172, 5.7.2008 г., стр. 55.
([2]) ОВ C 211, 19.8.2008 г., стр. 23.
([3]) Все още непубликувано в Официален вестник.

6.3. Съветът се отклони от предложението на Комисията, като:

— прие едно изменение: 79,

както и

— отхвърли следните 59 изменения: 2, 3, 5 — 9, 13, 16, 17, 20, 21, 23 — 29, 31 — 36, 40, 45, 46, 48, 49, 51 — 53, 55, 56, 60, 61, 69, 73 — 77, 80, 81, 84 — 88, [93/129+94-96] (отчасти), 99, 100, 102, 111, 112, 118, 120, 132, 136.

7. **Конкретни забележки:**

7.1. Във връзка с *измененията на ЕП,* по отношение на които Съветът се отклони от *позицията на Комисията*:

а) Съветът прие изменение 79, тъй като подобно на ЕП е на мнение, че не е целесъобразно решенията относно дейността и независимостта на операторите на разпределителни системи да се вземат чрез процедура на комитет.

б) Съветът отхвърли посочените по-горе 59 изменения (точка 6.3) на следните основания:

i) Измененията се отнасят до разпоредби, които не представляват част от предложението на Комисията; следните изменения бяха отхвърлени по принцип (вж. по-горе точка 6.1): изменения 6, 13, 21, 23, 25, 31, 32, 33, 34, 35, 40, 45, 46, 48, 49, 51, 69, 73, 74, 75, 76, 77, 111(първата част), 118, 120, 132.

ii) Измененията нямат добавена стойност главно поради факта, че включените в тях въпроси са разгледани (отчасти) достатъчно подробно другаде в текста: изменение 2 би изместило поставения в съображение (6) акцент; изменение 7 представлява повторение; изменение 87 вече се съдържа отчасти в съображение (15); изменение 20 вече (отчасти) е включено в съображения (29) и (31); изменение 26 не е необходимо; изменение 60: въпросът е разгледан достатъчно подробно в член 9; изменение 61: въпросът е разгледан в член 51 относно докладването; изменение 81 би внесло по-голяма неяснота в член 35, параграф 1; изменение 85 води до объркване в член 35, параграф 3; изменение 87: такива подробности не са необходими; изменение 88 би разводнило прекалено текста на член 35, параграф 8, пета алинея; изменение 136: въпросът е (отчасти) разгледан достатъчно подробно в член 40, параграф 15.

iii) Измененията добавят текст, който не е подходящ или необходим за целите на директивата, или който не съответства на нейния обхват: 5, 9, 16, 17, 36, 53, 56, 80, 81, 85, 86, 96 (отчасти) неподходящ текст за целите на член 40, 99, 100, 111(втората част), 112.

iv) С измененията се добавя съображение, което няма съответстващ член: изменения 24 и 29.

v) Съветът счита, че списъкът със задължения и правомощия на регулаторните органи в член 40 от общата позиция е достатъчен; следните изменения надхвърлят (отчасти) задачите, възложени от Съвета на регулаторите: изменения 93—95.

vi) Измененията добавят текст, който не съответства на ролята, определена от Съвета за Агенцията: 28, 55 (втората част), 84.

vii) Съветът е на мнение, че общата позиция отразява в достатъчна степен целта за регионална солидарност/сътрудничество и следователно изменения 3, 27, 52 и 55 (първата част) са излишни.

7.2 Що се отнася до *предложението на Комисията,* Съветът внесе някои други изменения (засягащи съдържанието и/или формата); главните изменения са посочени по-долу.

а) *Ефективно отделяне на дейностите по експлоатация на мрежата от дейностите по производство и доставка:*

Освен предложените от Комисията два варианта (разделяне на собствеността и независим системен оператор), Съветът, със съгласието на Комисията, сметна за целесъобразно да въведе трети вариант — независим оператор на преносна система — за случаите, при които операторът на преносна система е част от вертикално интегрирано предприятие при влизането в сила на директивата (нова глава IV, членове 17—23, съответстващи съображения (13), (15) и (16)). Трите варианта са равнопоставени и ще засегнат както сектора на електроенергията, така и сектора на газа.

Разпоредбите относно независимия оператор на преносна система ще осигурят ефективната независимост на оператора (членове 17 и 18), неговото ръководство (член 19) и надзорния орган (член 20) и ще гарантират избягване на конфликт на интереси. Въвеждането на програма за съответствие с изискванията и отговорник по съответствието (член 21) също допринася за постигането на тази цел. Освен това ще се осигурят неопорочени стимули за инвестиране и ще се гарантира развитието на междусистемната инфраструктура (член 22), както и справедлив и недискриминационен достъп до мрежата (член 23).

В член 40, параграф 5 са добавени допълнителни правомощия и компетенции на регулаторните органи, с цел да се осигури съответствие с разпоредбите на глава IV. Освен това към член 7 е добавен параграф във връзка с регионалното сътрудничество, в което участват независимите оператори на преносни системи. На последно място, в член 51 относно докладването, параграфи 3—5, се предвижда две години след датата на транспониране на директивата Комисията да направи оценка, като част от общ преглед, на прилагането на варианта независим оператор на преносна система, като се основава на определени критерии.

Разпоредбите на общата позиция относно независимите оператори на преносни системи целят постигането на баланс между опасенията, свързани с обхвата, графика и възможностите за влизане в сила на този вариант, и защитата на финансовия интерес на вертикално интегрираното предприятие, както и запазването на ефективността на този вариант. Това е една от причините, поради които Съветът счете за неуместно въвеждането на разпоредби относно попечителство.

За да се вземат предвид случаите, когато съществува уредба за преносна мрежа, принадлежаща на вертикално интегрирано предприятие, която гарантира по-ефективна независимост на оператора на преносна система от разпоредбите на глава IV, в член 9, параграф 9 се добавя допълнителна разпоредба.

б) *Равни условия*

Добавянето на т.нар. клауза за равни условия в член 46 и съответстващото съображение (17) е свързано с бъдещото съществуване на общностния пазар на три различни модела за отделяне. Разпоредбата предвижда по-специално редица критерии, приложими към мерките, които държавите-членки могат да предприемат, за да гарантират равни условия.

в) *Сертифициране на операторите на преносни системи от Общността и от трети държави*

Общата позиция включва два члена във връзка със сертифицирането на оператори на преносни системи: член 10, съдържащ общи разпоредби, и член 11, който урежда сертифицирането по отношение на трети държави и заменя член 7а от предложението на Комисията. От една страна, член 11 гарантира, че операторите на преносни системи от трети държави спазват същите правила за отделяне като общностните оператори на преносни системи; от друга страна, член 11 въвежда критерия за сигурност на доставките на енергия за държавите-членки и Общността, който трябва да се има предвид при предоставяне на сертификат.

Освен това Съветът сметна, че е целесъобразно част от процедурата по сертифициране, която определя ролята на Комисията в тази процедура, да бъде прехвърлена в нов член 3 от регламента за природния газ. В допълнение, основното решение относно издаването на сертификат остава в рамките на компетентност на националните регулаторни органи, докато от Комисията се изисква да предостави становището си относно сертифицирането. Националните регулатори трябва да отчетат във възможно най-голяма степен това становище.

г) *Регулаторни органи*

Съветът добави два допълнителни параграфа към член 38, за да се гарантира, че принципът на един единствен регулатор на национално ниво, съчетан с едно единствено представителство (напр. в Агенцията), е съвместим със съществуването понастоящем в някои държави-членки на регулатори на регионално ниво или за малки и отдалечени части от територията (член 38 (параграфи 2 + 3)).

Въпреки че гарантира независимостта на регулаторните органи, текстът на общата позиция пояснява също, че това не означава, че регулаторите са освободени от съдебен контрол или парламентарен надзор (съображение (26)) или могат да пренебрегват по-широките цели, напр. относно устойчивостта на околната среда или задълженията, свързани с обществени услуги (член 38, параграф 4).

Общата позиция гарантира също, че при изпълнението на задълженията си регулаторите имат възможността да действат, според случая, в тясно сътрудничество с други органи, като например органите в областта на конкуренцията, като същевременно запазват своята независимост, без да дублират задачите (например наблюдение), които обикновено се извършват от други органи (член 40, параграф 2).

д) *Регулаторен режим при трансгранични въпроси*

Поради съображения от правен характер параграфите, определящи ролята на Агенцията (член 41, параграф 3 и (отчасти) параграф 4), са прехвърлени в регламента за Агенцията (нов член 8). При въпроси от трансгранично естество до Агенцията ще се прибягва в краен случай, по искане на националните регулатори или когато националните регулатори не постигнат съгласие в рамките на определен период от време.

е) *Освобождаване във връзка с нова инфраструктура*

Що се отнася до освобождаването от разпоредбите във връзка с нова трансгранична инфраструктура (член 35), Съветът счете за целесъобразно да се прибягва до Агенцията само когато съответните национални регулаторни органи не постигнат споразумение или отправят до Агенцията съвместно искане (параграф 4). Освен това държавите-членки следва да имат възможност, ако желаят, да предвидят *официалното* решение по молбата за освобождаване да се взема от друг компетентен орган на държавата-членка, въз основа на становището на регулатора (параграф 6).

ж) *Пазари на дребно:*

Съветът сметна, че е целесъобразно да преработи члена относно пазарите на дребно, като *i.a.* заличи в него позоваването на трансграничните пазари, и го прехвърли от регламента за природния газ (член 8а от предложението на Комисията) в директивата (нов член 44).

з) *Дерогации*

Във връзка с преработването на текста, Съветът счете, че е целесъобразно да се актуализира текстът на член 48, по-конкретно по отношение на дерогациите от разпоредбите за отделяне, предоставяни на държави-членки с възникващи или изолирани пазари.

и) *Други въпроси:*

— Съветът сметна, че е подходящо да не се изключва *миноритарно дялово участие* на производителя/доставчика в оператори на преносни системи, при които е осъществено разделяне на собствеността, при условие че това не води до никакъв контрол или никакво влияние на единия върху другия и не може да предизвика конфликт на интереси (член 9, параграф 2).

— Що се отнася до *публичната собственост*, общата позиция предвижда възможността да се постигне разделяне на собствеността с два отделни публични органа чрез разпоредба, която допуска, че два отделни публични органа могат да се смятат за две лица за целите на разделяне на собствеността (член 9, параграф 6).

— От съображения за поясняване на разпоредбата относно *комбинираните оператори* (член 28), във формулировката са внесени някои промени от техническо естество.Тази разпоредба позволява комбиниран оператор да функционира евентуално като оператор с осъществено разделяне на собствеността, като независим системен оператор или като независим оператор на преносна система.

— Съображение (29) въвежда и пояснява понятието *програми за продажба на права за доставка на газ* като една от възможните мерки за насърчаване на ефективна конкуренция.

— На последно място, в съответствие с преработения формат, Съветът добави нов член, с който да бъде *отменен* действащият законодателен акт (член 52).